

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav speciálněpedagogických studií

Bakalářská práce

Irena Kadlecová

**Dávky poskytované osobám se zdravotním
postížením v České republice**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Dávky poskytované osobám se zdravotním postižením v České republice“ vypracovala samostatně pod vedením prof. Mgr. PaedDr. Jana Michalíka, Ph.D. Veškeré literární prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání práce, byly citovány a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Olomouci dne .....

.....

Irena Kadlecová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce prof. Mgr. PaedDr. Janu Michalíkovi, Ph.D. za odborné poskytování informací, za rady a připomínky v rámci konzultací, které mi pomohly při psaní bakalářské práce. Děkuji také kolektivu oddělení nepojistných sociálních dávek na Úřadu práce ve Svitavách, za jejich ochotu a spolupráci při ověřování si poznatků v rámci jednotlivých dávek pro osoby se zdravotním postižením, které jsou v jejich kompetenci.

Obsah

ÚVOD	6
1 OSOBA SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	8
1.1 ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ.....	8
1.2 POSTAVENÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V SOUČASNÉ SPOLEČNOSTI	8
2 OSOBA SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V ČESKÉM PRÁVU	10
2.1 ÚSTAVNÍ ZÁKON Č. 2/1993 SB., O VYHLÁŠENÍ LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD.....	10
2.2 ZÁKON Č. 198/2009 SB., O ROVNÉM ZACHÁZENÍ A O PRÁVNÍCH PROSTŘEDCÍCH OCHRANY PŘED DISKRIMINACÍ A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ (ANTIDISKRIMINAČNÍ ZÁKON).....	10
2.3 ZÁKON Č. 262/2006 SB., ZÁKONÍK PRÁCE.....	10
2.4 ZÁKON Č. 435/2004 SB., O ZAMĚSTNANOSTI	11
2.5 ZÁKON Č. 155/1955 SB., O DŮCHODOVÉM POJIŠTĚNÍ	11
2.6 ZÁKON Č. 329/2011 SB., O POSKYTOVÁNÍ DÁVEK OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM.....	12
2.7 ZÁKON Č. 108/2006 SB., O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH	12
3 KLASIFIKACE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	14
3.1 OSOBY S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM	15
3.2 OSOBY S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM.....	16
3.3 OSOBY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM.....	18
3.4 OSOBY SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM	20
3.5 OSOBY S NARUŠENOU KOMUNIKAČNÍ SCHOPNOSTÍ.....	22
3.6 OSOBY S KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM	24
3.7 NEMOCI CIVILIZAČNÍCH CHOROB	26
4 DÁVKY POSKYTOVANÉ OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	27
4.1 OPRÁVNĚNÉ OSOBY	27
4.2 PŘÍSLUŠNOST K ROZHODOVÁNÍ O DÁVKÁCH.....	28
4.3 PRŮBĚH A ŘÍZENÍ O DÁVKÁCH	29
4.4 PRÁVNÍ ÚPRAVA JEDNOTLIVÝCH DÁVEK PŘED A PO SOCIÁLNÍ REFORMĚ.....	31
4.4.1 Příspěvek na mobilitu	33
4.4.2 Příspěvek na zvláštní pomůcku	34
4.4.3 Průkaz osoby se zdravotním postižením	38
4.4.4 Příspěvek na péči	41

4.4.5 Shrnutí	46
4.4.6 Invalidní důchod	46
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
SEZNAM TABULEK	55
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	56
SEZNAM PŘÍLOH	58
PŘÍLOHY	
ANOTACE	

„Lidé se nerodí ani nezůstávají rovni navzájem.

Naopak – v mnohém se liší...

Společnost musí zajistit, aby byli a zůstali rovnoprávní.“

(Michalík, 2011, s. 60)

Úvod

V České republice žije více než jeden milion lidí s různým typem a mírou zdravotního postižení. Uvedené číslo vyplývá z posledního šetření Českého statistického úřadu z roku 2013, zveřejněného 30. 4. 2014, který ve spolupráci s Ústavem zdravotnických informací a statistiky již podruhé provedl šetření u osob se zdravotním postižením. (Kotynek, 2014) Jedná se o značný podíl lidí, kteří se od intaktní společnosti liší především svými potřebami, jimiž je především pomoc a péče ze strany druhých. I když existuje celá řada neziskových organizací, které těmto osobám poskytují nejen materiální, ale i finanční pomoc, primárně by měla být zajišťována ze strany státu.

Úlohou každého moderního sociálního státu je těmto osobám poskytnout odpovídající péči a podporu, která je srovnatelná s podmínkami intaktních občanů, umožnit jim rovný přístup jak v oblasti zdravotní péče, vzdělávání, zaměstnávání, tak i v oblasti sociálních služeb, zapojit je tak do běžného života a zmírnit sociální dopady z důvodu jejich zdravotního postižení.

Péče i podpora je v České republice zajišťována především v koordinaci tří základních resortů, resortem zdravotnictví, resortem sociálních věcí a resortem školství. Znamená to tedy, že péče i podpora jsou řízeny jednotlivými ministerstvy – Ministerstvem zdravotnictví České republiky, Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

Práce zpracovaná přehledovou metodou je především zaměřena na podporu a péči poskytovanou osobám se zdravotním postižením ze dvou systémů sociálního zabezpečení – dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči, které jsou v kompetenci úřadu práce. Považuji však za důležité zmínit i další systém sociálního zabezpečení (dávky důchodového pojištění), ze kterého je těmto osobám Českou správou sociálního zabezpečení vyplácena základní dávka – invalidní důchod.

Téma „Dávky poskytované osobám se zdravotním postižením v České republice“ jsem si nezvolila náhodně. Již osmým rokem pracuji na úřadu práce a danou problematikou, konkrétně dávkami pro osoby se zdravotním postižením, bych se chtěla do budoucna zabývat.

Právní úprava dávek poskytovaných osobám se zdravotním postižením prošla celou řadou změn a vyznat se v ní není pro mnohé lehkou záležitostí. Jedním z dílčích cílů práce je zpracovat ji jak z hlediska obsahového, tak i formátového správně, aby se mohla stát podkladem nejen pro moje budoucí povolání, ale aby byla přínosem i pro další skupiny lidí.

První část práce je věnována pojmu „osoba se zdravotním postižením“ a zmíním i několik slov o jejím postavení v naší společnosti. Vzhledem ke skutečnosti, že české právní normy chápou a vymezují tento pojem rozdílně, pro srovnání uvedu alespoň některé z nich, které přímo souvisí s vybraným tématem práce. O klasifikaci osob se zdravotním postižením bude pojednáno ve třetí kapitole.

Hlavním cílem bakalářské práce je představit jednotlivě dávky poskytované OZP, které jsou v kompetenci úřadu práce, a objasnit u každé z nich, k jakým důležitým změnám v rámci sociální reformy až po současnost došlo. Specifika jednotlivých dávek, včetně průběhu správního řízení, kdo je kompetentní o dávkách rozhodovat a které skupiny lidí jsou oprávněny dávky pobírat, uvádím v poslední a zároveň stěžejní části bakalářské práce.

Věřím, že tento přehled bude přínosný nejen pro samotné osoby se zdravotním postižením, ale i pro organizace hájící jejich práva a zájmy. Dávky sociálního zabezpečení, ať již jednorázové, či opakující se, chápu jako důležitý příspěvek státu či společnosti k vyrovnání příležitostí této skupiny osob. Nejde tedy o „státní charitu“, ale o důležitý znak moderního, vyspělého solidárního státu.

1 OSOBA SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Osoby se zdravotním postižením tvoří v České republice značnou část populace. Více než jeden milion lidí je zasažených různým typem a mírou zdravotního postižení.

1.1 Zdravotní postižení

„Zdravotní postižení lze vymezit jako ztrátu nebo poškození určitého orgánového systému. V důsledku toho dochází k narušení, omezení či úplnému chybění některé ze standardních funkcí.“ (Vágnerová, 2014, s. 155)

V českém prostředí jsou používány kromě pojmu zdravotní postižení i další termíny, jako je porucha funkční či orgánová nebo handicap, znevýhodnění v určité oblasti osobních i sociálních aktivit. V systému českého práva sociálního zabezpečení je používán také termín invalida/invalidita (znehodnocený, slabý neplatný). Ojedinele se však můžeme setkat i se zastaralými výrazy, jako je vada, defekt, defektivita, pocházející z medicínského prostředí. (Novosad, 2011)

Výraz zdravotní postižení vypovídá o tom, že je nějakým způsobem narušeno zdraví. Pro úplnost uvádím, že lidské zdraví je Světovou zdravotnickou organizací definováno jako soulad bio-psycho-sociálních faktorů, respektive stav tělesné, duševní, spirituální i společenské pohody člověka. (Novosad, 2011)

Příčiny vzniku zdravotního postižení mohou být různé. Může se jednat o genetické poruchy, vlivy vnějšího prostředí nebo mohou vzniknout následkem onemocnění, úrazu. Zdravotní postižení rozdělujeme do dvou kategorií, na vrozené a později získané. (Vágnerová, 2014)

1.2 Postavení osob se zdravotním postižením v současné společnosti

Použití vhodné terminologie zdravotního postižení úzce souvisí s postavením těchto osob ve společnosti. Historické pojmy, jako jsou „debil“, „imbecil“ nebo „idiot“ a další, chápeme z dnešního pohledu jako hanlivé, urážlivé, pejorativní. V současné době je kladen důraz na to, aby vlastní termín, který dané postižení označuje, byl vždy uvedený na druhém místě za tím nejdůležitějším, kterým je daná osoba. (Michalík, 2013)

Boris Titzl k postoji vůči osobám se zdravotním postižením uvádí: *„Uzavřeme tedy tuto vstupní úvahu konstatováním, že zdravotní omezení, která jsme si zvykli označovat jako*

postižení, provázejí lidstvo od samého začátku, existují a existovat přes veškeré úsilí patrně budou. Tato realita prostupující každou společností je i polem, na němž se řeší nejednoduchý vztah těch silnějších, zdravých a nepostižených, kteří se prezentují jako majorita, k těm slabším, nemocným, postiženým, kteří jsou v postavení minoritním.“ (Titzl, 1998, s. 7)

Postavení společnosti ke zdravotně postiženým do značné míry ovlivňovaly různé okolnosti, jako je například nevědomost, nevšímavost nebo strach z neznámého, které vývoj pozdržely.

Nejúčinnějším principem je získání vlastní zkušenosti – osobní setkání s objektem, vůči kterému postoj chováme. „*Postoje nejsou člověku vrozené, ale vytváří se učením a jsou výrazně podmíněny sociokulturními vlivy prostředí. Společnost posiluje a stimuluje přijetí určitých postojů a odlišné tendence odmítá či trestá. Proto se postoje vyznačují rigiditou, stereotypem a obtížně se mění. Nová zkušenost může postoj modifikovat, alespoň do určité míry.*“ (Vágnerová, 1999, s. 14)

Současné postavení české společnosti vůči těmto lidem lze za období posledních patnácti let charakterizovat jako snahu o zlepšení podmínek jejich života. Lze jej považovat za stabilizované, podpořené existencí solidního právního rámce a opírající se o převážně pozitivní majoritní části společnosti. (Krhutová a kol., 2005)

2 OSOBA SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V ČESKÉM PRÁVU

V českém právním řádu neexistuje pro tento pojem jednotná definice. Pro porovnání uvádím níže definice osoby se zdravotním postižením tak, jak je používají vybrané právní předpisy, související s tématem práce.

2.1 Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod

S pojmem osoba se zdravotním postižením se můžeme setkat již na úrovni ústavní v Listině základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky. V zákoně č. 2/1993 Sb., ve čtvrté hlavě – hospodářská, sociální a kulturní práva, konkrétně v článku 29 odst. 1 a 2 je zakotveno právo osob se zdravotním postižením, podle kterého: *„Ženy, mladiství a osoby zdravotně postižené mají právo na zvýšenou ochranu zdraví při práci a na zvláštní pracovní podmínky; mladiství a osoby zdravotně postižené mají právo na zvláštní ochranu v pracovních vztazích a na pomoc při přípravě k povolání.“* (Zákon č. 2/1993 Sb.)

Zásadním problémem zmíněného dokumentu však zůstává fakt, že v něm chybí výslovný zákaz diskriminace občanů se zdravotním postižením. Ústavodárce se jimi výslovně zabýval pouze ve vztahu k potenciálnímu uplatnění na trhu práce. (Michalík, 2011)

2.2 Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)

Jmenovaný zákon v § 5 odst. 6 uvádí, že zdravotním postižením se rozumí *„tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání nebo může bránit osobám v jejich právu na rovné zacházení v oblastech vymezených tímto zákonem; přitom musí jít o dlouhodobé zdravotní postižení, které trvá nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat alespoň jeden rok.“* (Zákon č. 198/2009 Sb.) Zmíněný zákon zakazuje přímou i nepřímou diskriminaci (znevýhodňování) z důvodu zdravotního postižení.

2.3 Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Ustanovení § 237 zákoníku práce upravuje povinnosti zaměstnavatelů, které se týkají zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Jedná se o povinnosti vytvářet pro ně potřebné pracovní podmínky, a to dle zvláštního předpisu, kterým je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, konkrétně § 67 až 84. Zákoník práce v současném znění neobsahuje v rámci

pracovněprávního vztahu žádnou nadstandardní ochranu zaměstnancům se zdravotním postižením. (Zákon č. 262/2006 Sb.)

2.4 Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Podle § 67 zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. jsou osobami se zdravotním postižením fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány:

- *„invalidními ve třetím stupni, jedná se o osoby s těžším zdravotním postižením,*
- *invalidními v prvním nebo druhém stupni, nebo*
- *zdravotně znevýhodněnými.“*

Invaliditu jednotlivých stupňů dokládají osoby se zdravotním postižením posudkem nebo potvrzením orgánu sociálního zabezpečení. Za osoby se zdravotním postižením jsou také považovány ty, které již nejsou invalidní, a to po dobu 12 měsíců ode dne posouzení orgánem sociálního zabezpečení.

Osobou zdravotně znevýhodněnou je fyzická osoba, která je schopna vykonávat soustavné zaměstnávání nebo jinou výdělečnou činnost. Její schopnosti být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání nebo využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav tento zákon považuje takový zdravotní stav, *„který podle poznatků lékařské vědy má trvat déle než jeden rok a podstatně omezuje tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, a tím i schopnost pracovního uplatnění.“* Osoba zdravotně znevýhodněná svůj status dokládá potvrzením nebo rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení. (Zákon č. 435/2004 Sb.)

Za jakých podmínek je osoba se zdravotním postižením invalidní, bude pojednáno v následující podkapitole.

2.5 Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Ustanovení § 39 zákona č. 155/1995., Sb., o důchodovém pojištění uvádí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti. Aby se jednalo o invaliditu, musí pracovní schopnost poklesnout nejméně o 35 % (více v kapitole č. 4).

Pracovní schopností se dle uvedeného zákona rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost, odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem. Přitom je přihlédnuto k jeho dosaženému vzdělání, zkušenostem, znalostem a také předchozím výdělečným činnostem.

Pokud však došlo v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností, v porovnání se stavem před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, k poklesu schopnosti vykonávat výdělečnou činnost, hovoříme o poklesu pracovní schopnosti. Při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce, doloženého výsledky funkčních vyšetření. (Zákon č. 155/1995 Sb.)

Uvedená charakteristika se zajímá, do jaké míry je občan schopný pracovat. Je použitelná pouze pro oblast pracovního práva a práva sociálního zabezpečení.

2.6 Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

V zákoně č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením definici osoby se zdravotním postižením vůbec nenalezneme. Jsou v něm upraveny dvě peněžní dávky, poskytované těmto osobám – příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku a problematika průkazu osoby se zdravotním postižením. Pokud jde o nárok na příspěvek na mobilitu, musí se jednat o osobu, která není schopna zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace, opakovaně se v kalendářním měsíci dopravuje nebo je dopravována a nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče. (Zákon č. 329/2011 Sb., 2011, § 6, odst. 1) Pokud jde o příspěvek na zvláštní pomůcku, musí se jednat o osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, těžkým sluchovým postižením, těžkým zrakovým postižením a těžkou nebo hlubokou mentální retardací. Vše musí mít charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. (Zákon č. 329/2011 Sb., 2011, § 9 odst. 1 a 2) Bližší vymezení jednotlivých pojmů jsou uvedena v příloze jmenovaného zákona. O jednotlivých dávkách bude podrobně pojednáno ve čtvrté části bakalářské práce.

2.7 Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon o sociálních službách v ustanovení § 3 písm. g) uvádí, že pro jeho účely je „zdravotním postižením tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby.“ (Zákon

č. 108/2006 Sb.) Dle zmíněného zákona je posuzována závislost osoby se zdravotním postižením na pomoci jiné osoby.

Rozdílnost uvedených definic v jednotlivých formálních pramenech práva spočívá především v tom, k jakému účelu byla vytvořena.

3 KLASIFIKACE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Při klasifikaci osob zdravotně postižených je často používán obecný model dle převládajícího zdravotního postižení. Nejčastěji hovoříme o postižení:

- tělesném,
- mentálním (i postižení duševní a poruchy autistického spektra),
- zrakovém,
- sluchovém,
- řečovém (narušení komunikační schopnosti),
- kombinovaném a
- nemocí civilizačními chorobami.

Jedná se pouze o obecný kvantitativní model označení jednotlivých skupin osob se zdravotním postižením. Při použití této klasifikace je při komunikaci s osobou, která nese určitý znak postižení, důležité respektovat její osobnost a individualitu. (Michalík, 2011)

K potřebě klasifikačního systému v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb jsou používány dva vzájemně se doplňující systémy vydané (WHO) Světovou zdravotnickou organizací:

1. Mezinárodní klasifikace nemocí / MKN (International Classification of Diseases / ICD) kodifikující typ nemocí. V současné době se užívá desátá revize (MKN-10). V oblasti duševních poruch a poruch chování má na praxi vliv i americký systém DSM (nyní verze DSM-5) – Diagnostický a statistický manuál duševních poruch.
2. Mezinárodní klasifikace fungování, disability a zdraví / MKF (International Classification of Functioning, Disability and Health / ICF z roku 2001) a Mezinárodní klasifikace postižení, vad a hendikepů (International Classification of Impairment, Disability and Handicaps / ICIDH-2 z roku 1980). Jedná se o dvě verze dokumentu se změněným názvem. V současnosti se používá zkratka ICF, ale pro zdůraznění návaznosti dokumentů se používá i označení ICIDH-2. Dokument *„představuje standardní popis zdraví a jeho poruch. Klasifikuje základní součásti zdraví a také podmínky zdraví. Obsahuje dva základní seznamy. Jeden se týká fungování těla a jeho struktur, druhý se týká činností a možnosti participace. Tato nová verze klasifikace se odklonila od starší koncepce založené*

na popisu následků nemocí a upřednostnila přístup založený na popisu složek zdraví.“ (Matoušek, 2008, s. 101)

MKN-10 poskytuje diagnózy nemocí, vad a jiných zdravotních problémů. MKF ji doplňuje o funkční schopnosti, je zaměřena na zdraví a s ním spjaté domény, například sociální důsledky disability nebo vyrovnání se s bariérami prostředí. (MKF, 2008)

Novosad (2011, s. 89) k MKF uvádí: *„Zaměřuje se na to, co postižení znamená pro život jedince, jaká mu to přináší omezení, znevýhodnění, jaký to má vliv na jeho soběstačnost, průčeschnost a celkovou kvalitu života.“*

3.1 Osoby s tělesným postižením

Z průzkumu Českého statistického úřadu z roku 2007 vyplývá, že k nejčtetnějším typům zdravotního postižení obecně patří onemocnění vnitřních orgánů, zejména nemoci oběhové soustavy, zhoubné novotvary a nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek. Jen s nepatrným rozdílem je následují nemoci nosného a pohybového ústrojí. (Novosad in Michalík a kol., 2011)

Tělesné postižení zahrnuje dvě základní, často se prolínající skupiny:

1. Chronické postižení / interní postižení – jedná se obvykle o nevléčitelné onemocnění, charakteru dlouhodobě výrazně nepříznivého zdravotního stavu. Poškození nebo oslabení fyziologických funkcí lidského organismu vyžaduje stanovenou životosprávu, životní styl a dodržování léčebného režimu. Významně snižuje kvalitu života nemocného jedince, sekundárně může vést k omezení pohybových schopností. (Novosad, 2011)

Chronická onemocnění jsou vleklého až trvalého charakteru, mohou probíhat mírněji než onemocnění akutní. Jejich symptomy jsou však stále přítomny s tím, že u některých onemocnění jsou méně nápadné a u jiného onemocnění naopak rychle, někdy až nevratně, vzplanou. Mezi nejfrekventovanější chronická onemocnění patří srdeční vady, ischemické choroby srdeční, infekční nemoci, nemoci krve a lymfatického systému, diabetes, plicní nedostatečnost, choroby dýchacích cest, poruchy trávení a metabolismu, leukemie, nádorová onemocnění, epilepsie, kožní onemocnění a další. Řada těchto chorob přechází do formy lokomočního postižení. (Novosad in Michalík a kol., 2011)

2. „*Lokomoční (pohybové) postižení je omezení hybnosti až znemožnění pohybu, dysfunkce motorické koordinace v příčinné souvislosti s poškozením, vývojovou vadou, orgánovou či funkční poruchou nosného a hybného aparátu, centrální nebo periferní poruchou inervace, amputací či deformací části motorického systému.*“ (Novosad, 2011, s. 87)

Taková poškození či dysfunkce mají zásadní vliv na kvalitu života. Dochází k primární redukci obvyklých pohybových aktivit a někdy až k úplné imobilitě. (Novosad, 2011) Patří sem například centrální obrny z důvodu poškození (CNS) centrálního nervového systému v prenatálním, perinatálním i postnatálním období. Mezi nejčastější příčiny lézí CNS patří například úrazy hlavy s poškozením mozku, fraktury páteře s poškozením míchy, záněty mozku (encefalitida) nebo míchy (meningitida), krvácení do mozku nebo míchy, mozkové embolie, trombózy, zhoubné i nezhoubné novotvary a další, dětská mozková obrna – vrozené poškození CNS s etiologií prenatální, perinatální a časně postnatální, infekční obrna, Parkinsonova choroba (třes, svalová ztuhlost s etiologií poruchy metabolismu některých látek v mozku), cévní mozková příhoda (krvácení do mozku), traumatické obrny (poranění mozku či míchy při různých pádech), poranění mozku, míchy, periferní obrny – postihují jednotlivé tělní periferie, deformace (deformity) dělíme na vrozené a získané – chybějící celá končetina, část paže, spojení prstů, deformity lidské postavy. (Novosad in Michalík a kol., 2011)

3.2 Osoby s mentálním postižením

Osoby s mentálním postižením tvoří nepočtenější skupinu mezi postiženými lidmi. „*Patrně žádný jiný druh handicapu nečiní člověka v běžné populaci tak zvláštním a odlišným jako právě mentální postižení.*“ (Slowík, 2007, s. 109)

Valenta definuje mentální retardaci jako „*vývojovou duševní poruchu se sníženou inteligencí demonstrující se především snížením kognitivních, řečových, pohybových a sociálních schopností s prenatální, perinatální a postnatální etiologií.*“ (Valenta, 2013, s. 12)

Mentální postižení je zastřešujícím pojmem pro všechny jedince s IQ pod 85, čili jedince nacházející se jak v pásmu mentální retardace, IQ pod 70, tak také jedince nacházející se v hraničním pásmu (slaboduchost / mentální subnorma) mentální retardace, IQ 70–85.

V posledních letech se do popředí dostává termín mentální retardace. Pokud se jedná o mentální retardaci vrozenou nebo časně získanou do dvou let věku, hovoříme o primárním mentálním postižení (oligofrenii/slabomyslnosti). Jedná se o trvalý, neměnný stav, který nemá tendence se zlepšovat (Bazalová in Pipeková a kol., 2010).

Stupeň mentálního postižení je určen na základě posouzení inteligence a posouzení schopnosti adaptačního chování. Dle MKN-10 se jedná o rozpětí F70–F79:

- F70 lehká mentální retardace 50–69 IQ,
- F71 středně těžká mentální retardace 35–49 IQ,
- F 72 těžká mentální retardace 20–34 IQ,
- F 73 hluboká mentální retardace do 19 IQ,
- F 78 jiná mentální retardace,
- F 79 nespecifikovaná mentální retardace. (Valenta, Michalík, Lečbých a kol., 2012)

Podle typu postižení se jedinci s mentálním postižením mohou dělit na jedince apatické a eretické. Jestliže došlo k poruše inteligence po druhém roku života, hovoříme o sekundárním mentálním postižení / demenci. Na rozdíl od oligofrenie má progredující charakter, dochází ke zhoršování a prohlubování symptomů. (Valenta in Michalík a kol., 2011)

Mentální retardace může vzniknout v období:

- prenatálním (před narozením dítěte) – příčinou může být infekční onemocnění matky během těhotenství, špatná výživa, působení toxických látek a záření nebo úrazy matky,
- perinatálním (období porodu a bezprostředně po něm) – mezi příčiny, které způsobují mentální postižení, patří například hypoxie plodu nebo protrahovaný porod,
- postnatálním (po porodu do dvou let dítěte) – mezi příčiny v tomto období patří například infekce novorozence, záněty mozku, úrazy, špatná výživa.

Mezi další příčiny mentálního postižení patří dědičnost, vliv rodinného prostředí a specifické genetické příčiny – chromozomální aberace (změna počtu chromozomů) a metabolická onemocnění. (Bazalová in Pipeková a kol., 2010)

Demence neboli získaná mentální retardace je procesem zastavení mentálního vývoje po druhém roce života. Nejčastěji bývá způsobena nemocí, úrazem nebo zánětem mozku; dochází k poruše paměti, orientace, úsudku, myšlení, pozornosti, motivace, emotivity, chování, komunikace, tj. k celkové degradaci osobnosti. Rozlišujeme dva druhy demence – dětskou, nazývanou deteriorací, a stařeckou. (Bazalová in Pipeková a kol., 2010)

V literatuře se často setkáváme s termínem sociálně podmíněná mentální retardace / pseudooligofrenie / zdánlivá mentální retardace. Ve skutečnosti se o mentální retardaci nejedná. Je způsobena vlivem vnějšího prostředí, nikoliv poškozením centrální nervové soustavy. Většinou se jedná o jedince pocházející ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, výchovně zanedbané nebo trpící psychickou deprivací. Z těchto důvodů dochází ke snížení inteligenčního kvocientu o 10 až 20 bodů. Mezi nejčastější projevy sociálně podmíněné mentální retardace patří například opožděný vývoj řeči, myšlení, schopnost sociální adaptace a jiné. Na rozdíl od mentální retardace se nejedná o trvalý stav, může dojít k jeho zlepšení. (Bazalová in Pipeková a kol., 2010)

„Přes všechna omezení a různé zvláštnosti jsou lidé s mentálním postižením především lidmi, kteří mají prakticky stejné potřeby jako všichni ostatní a také právo na jejich adekvátní saturaci.“ (Slowík, 2007, s. 118)

3.3 Osoby se zrakovým postižením

„Zrakové postižení lze charakterizovat jako důsledek poškození (vady, poruchy) zraku a funkce vidění.“ (Krhutová in Michalík a kol., 2011, s. 278)

Zrakem člověk přijímá více než osmdesát procent informací o okolním světě. Ztráta či výrazné omezení zrakového vnímání ovlivňují všechny složky běžného života, promítají se do kognitivní, motorické i psychosociální oblasti. U zrakového postižení dochází k různé míře informačního deficitu, je snížena nebo chybí schopnost vizuálního rozpoznávání tvarů, lokalizace objektů v prostoru, rozlišení objektů, vnímání vzdálenosti, hloubky prostoru, vnímání pohybu, kontrastu, selekce informací. Při zrakovém postižení – oslabení, ztrátě nebo nevyvinutí zraku dochází k vytváření, rozvoji a posilování kompenzačních mechanismů, které do jisté míry zrakový deficit vyrovnávají. Kompenzace je však procesem dlouhodobým, spíše celoživotním, vysoce individuálním, který je ovlivněný celou řadou vnějších i vnitřních faktorů, jako je například nemoc, stres, únava. (Krhutová in Michalík a kol., 2011)

Mezi nejčastější příčiny oslabení nebo ztráty zraku patří zelený zákal, šedý zákal, onemocnění sítnice, nemoci zrakového nervu, refrakční vady – dalekozrakost (porucha vidění do blízka), krátkozrakost (porucha vidění do dálky), stařecká vetchozrakost (lidé vidí rozostřeně do blízka), poruchy binokulárního vidění (šilhání), nadměrné chvění oka a další. (Krhutová in Michalík a kol., 2011)

Hlavním kritériem pro klasifikaci zrakového postižení je stupeň zrakové vady, který je posuzován na základě centrální zrakové ostrosti – vizusu (schopnost dobře a ostře vidět do dálky a rozlišovat detaily) a stavu zorného pole.

Z uvedeného předpokladu vychází níže uvedená klasifikace:

- Slabozrakost (lehká, střední, těžká) – v běžném životě vždy způsobuje jedinci problémy při získávání informací zrakovou cestou. Bývá obvykle doprovázena řadou dalších přidružených vad a problémů, mezi které patří světloplachost nebo porucha barvocitu, tj. schopnost rozlišovat barvy a jejich odstíny. Zraková ostrost lepšího oka se pohybuje v intervalu pod 6/18 až 3/60. Spojení 3/60 znamená, že to, co jedinec s normálním zrakem dokáže vnímat ze 60 metrů, jedinec se zrakovým postižením vidí ze 3 metrů.
- Nevidomost – představuje pokles zrakové ostrosti pod 3/60 až po světlocit, což znamená schopnost vnímat světlo a určit jeho směr. Je členěna na praktickou nevidomost, skutečnou nevidomost a úplnou slepotu.
- Osoby se zbytky zraku – pohybují se na hranici mezi těžce slabozrakými a prakticky nevidomými. Tento termín se používá pouze ve speciální pedagogice, v lékařství jej nenajdeme.
- Osoby s poruchami binokulárního vidění – jedná se o kategorii osob, která je charakteristická pro dětskou populaci. K poruchám binokulárního vidění patří šilhavost a tupozrakost. (Stejskalová in Jurkovičová a kol., 2010)

Zrakové postižení je možné klasifikovat i dle dalších hodnotících kritérií, například podle doby vzniku na vrozené či získané, nebo dle etiologie na zrakové vady orgánové a funkční, či dle doby trvání zrakové vady na osoby s krátkodobou (akutní) poruchou zraku, osoby s dlouhodobým (chronickým, trvalým, progresivním) zrakovým postižením a osoby s recidivujícím zrakovým postižením. (Ludíková, 1991)

Mezi etiologii zrakového postižení v prenatálním období patří dědičnost, která způsobuje více než dvacet procent vrozených zrakových vad, infekční onemocnění (pohlavní

nemoci, zarděnky), metabolická onemocnění matky, toxikomanie matky, těžké mechanické poškození plodu, fyzikální faktory (rentgenové záření, radiace, farmaka, chemické látky), v perinatálním období např. předčasný nebo protražovaný porod, léze CNS, v postnatálním období např. progresivní zrakové vady, nádorová onemocnění, toxikomanie, úrazy, infekční onemocnění – meningitida, encefalitida, pohlavní nemoci. (Stejskalová in Jurkovičová a kol., 2010)

Etiologií a projevy zrakového postižení se zabývají i další odborníci. Květoňová – Švecová (1998, s. 18) píše o zrakovém postižení jako o zrakových vadách, které znamenají „*nedostatky zrakové percepce různé etiologie a rozsahu.*“ Dělí je na onemocnění oka s následným oslabením zrakového vnímání, stavy po úrazech, vrozené či získané anatomicko-fyziologické poruchy.

Podle Vágnerové (2014) je zrakové znevýhodnění společností nejméně odmítané postižení. Lidé k nevidomým osobám cítí převážně soucit.

3.4 Osoby se sluchovým postižením

„*Lidské ucho umí vnímat hlasitosti ve velice širokém rozmezí, od šepotu, tikání hodinek nebo ševlení listí ve větru, přes lidskou řeč až po burácení tryskového motoru.*“ (Skřivan, 2000, s. 10) U každého člověka je vnímání intenzity zvuku velmi individuální. (Langer, Souralová, 2006)

„*Sluchové postižení má na rozdíl od sluchové vady v našem pojetí širší dimenzi a je chápáno jako odraz vady sluchu zpět k jedinci – hovoříme tedy o psychosociálním rozměru vady, resp. deficitu.*“ (Potměšil, 1999, s. 16)

Sluch má vedle zraku zásadní význam pro získávání informací a pro psychický vývoj člověka. Každá lidská osobnost je založena na vnímání zvuků, a to jak z hlediska orientace člověka v prostředí, tak i z hlediska procesu jeho socializace. Vada sluchu se negativně promítá do komunikačních kompetencí nositele, negativně ovlivňuje sociální vztahy a limituje společenskou integraci. (Potměšil in Michalík, 2011) Dle Horákové (2012) kategorie osob se sluchovým postižením zahrnuje osoby neslyšící, nedoslýchavé, ohluchlé i osoby s kochleárním implantátem.

Vady sluchu nejčastěji rozlišujeme podle mohutnosti sluchové ztráty na:

- Ohluchlost – jedná se o ztrátu sluchu, která vznikla v období dokončování vývoje mluvené řeči nebo zasáhla do již vytvořené mluvené řeči. Při této vadě sluchu jazyk zůstává nedotčen, je na úrovni před ohluchnutím.
- Hluchotu – jedná se o vadu vrozenou nebo časně získanou. Speciálně-pedagogický přístup je zaměřen na výstavbu mluvené řeči a co nejvyšší úroveň schopnosti odezírání ze rtů mluvícího. Používá se i přístup založený na komunikaci znakovým jazykem. Mnoho nositelů této vady používá kochleární implantáty nahrazující sluch.
- Zbytky sluchu – ztráta sluchu není úplná, nejčastěji se projevuje absencí mluvené řeči nebo dochází k opoždění ve vývoji mluvené řeči. Pokud jsou zbytky sluchu dostatečné, je možné za pomoci speciálně-pedagogických postupů vybudovat mluvenou řeč. Kvalita mluvené řeči nemusí být vždy vysoká.
- Nedoslýchavost – jedná se o vrozenou nebo získanou částečnou ztrátu sluchu, často bývá příčinou opožděného či omezeného vývoje mluvené řeči. Nedoslýchavost dělíme podle závažnosti ztráty sluchu na:
  - velmi těžkou nedoslýchavost – nositel této vady je schopen vnímat mluvenou řeč v těsné blízkosti ucha v deformované podobě, vyvinutá řeč je chudá obsahem a deformovaná ve zvukové složce;
  - těžká nedoslýchavost – tato vada umožňuje slyšení mluvené řeči do vzdálenosti jednoho metru od ucha, lze založit jazyk v mluvené podobě za pomoci kompenzačních pomůcek;
  - střední nedoslýchavost – jedinec je schopný vnímat mluvenou řeč do tří metrů, lze zde uvažovat o komunikaci mluvenou řečí a dosáhnout vysoké efektivity komunikace v případě, že není přítomna mentální retardace;
  - lehká nedoslýchavost – tato vada nepřináší nápadnější potíže, pokud není v kombinaci s nějakou další vadou, nositeli této vady umožňuje využití sluchu pro běžnou komunikaci s výjimkou případné komunikace v hlučném prostředí nebo při použití tiché mluvené řeči. (Potměšil in Michalík, 2011)

Klasifikace sluchových vad z hlediska ztráty se uvádí v dB (decibelech - akustická jednotka pro hlasitost zvuku) a frekvenci (údaj o počtu kmitočtů za jednu sekundu, vyjadřuje se v Hz, jedná se o výšku zvuku) v oblastech 5000, 1000 a 2000 MHz, jak je stanovila WHO revizí z roku 2001.

Pokud se jedná o ztrátu od:

0–25 dB	jedná se o normální sluch,
26–40 dB	o lehkou nedoslýchavost,
41–60 dB	o středně těžkou nedoslýchavost,
61–80 dB	o těžkou nedoslýchavost,
81 a více dB	o velmi těžké postižení sluchu až hluchotu. (Horáková, 2012)

3.5 Osoby s narušenou komunikační schopností

Jednou z nejdůležitějších schopností člověka je komunikační schopnost, která je nezbytná k efektivnímu vyjadřování. V případě, že je efektivní vyjadřování, přenos či výměna informací v mluvené, psané, obrazové nebo činnostní formě narušena, hovoříme o narušené komunikační schopnosti. (Hanáková in Jurkovičová a kol., 2010)

„Komunikační schopnost jednotlivce je narušena tehdy, když některá rovina (nebo několik rovin současně) jeho jazykových projevů působí interferenčně vzhledem k jeho komunikačnímu záměru. Přitom může jít o foneticko-fonologickou, syntaktickou, morfológickou, lexikální, pragmatickou rovinu jazykových projevů, resp. může se jednat o verbální i neverbální, mluvenou i grafickou formu interindividuální komunikace, její expresivní i receptivní složku.“ (Lechta, 1990, s. 19)

Při vymezení narušené komunikační schopnosti jsou sledovány čtyři jazykové roviny:

- Fonetiko-fonologická jazyková rovina (zvuková stránka řeči) – fonetika se zabývá tvorbou hlásek a jejich změn během komunikace, všímá si melodie řeči, přízvuku, tempa řeči, barvy hlasu, pauz. Fonologie sleduje hlásky, které mají rozlišovací funkci ve významu slov, tzv. diskontinivní rys hlásky.
- Lexikálně-sémantická jazyková rovina – zabývá se aktivní a pasivní slovní zásobou člověka, se kterou souvisí sémantika, nauka o významu slov (jak jedinec rozumí obsahu slov, frázi, větě).
- Morfológicko-syntaktická jazyková rovina – je označována jako mluvnická (gramatická) jazyková rovina. Morfológie (tvarosloví) je nauka o slovních druzích,

jejich tvarech a významu těchto tvarů. Syntax (skladba) sleduje stavbu a tvoření vět a souvětí.

- Pragmatická jazyková rovina – v této rovině je sledováno uplatnění komunikačních schopností, osvojení řečových dovedností v běžném každodenním životě a realizace komunikačního záměru jedince s okolím (vyjádřit pocity, oznámit informaci).

V komunikačním procesu může být narušena složka expresivní (produkce řeči), ale také složka receptivní (porozumění řeči). Narušená komunikační schopnost může být trvalá (např. orgánové poškození – dysartrie) nebo přechodná (např. dyslalie); orgánová (např. krvácení do mozku při afázii) nebo funkční (např. přemáhání hlasu). Narušená komunikační schopnost může být hlavním příznakem nebo může být symptomem jiného dominujícího postižení, onemocnění nebo narušení. V tomto případě hovoříme o symptomatické poruše řeči. (Lechta, 2003)

Nejčastěji se setkáváme s klasifikací vymezenou dle nejtypičtějšího symptomu pro daný typ narušení:

- Vývojová nemluvnost (vývojová dysfázie) – mezi nejvýraznější symptomy patří dysgramatismy (přehazování slovosledu, ohýbání slov, vynechávání slov), dysprozodie (narušení modulačních faktorů řeči – melodie, tempa, rytmu), dysrytmie (porucha pravidelné činnosti některého orgánu, pohybu nebo mluveného projevu), dysmuzie (chorobný nedostatek nebo ztráta smyslu pro hudbu).
- Získaná orgánová nemluvnost (afázie) – příčinou je poškození mozku (cévní mozkové příhody, mozkové nádory, úrazy mozku). Dochází k deformaci, změně, náhradě slov, ke snížené schopnosti až nemožnosti se vyjádřit, k ulpívání na předchozím podnětu, k překotné mluvě se sníženou srozumitelností, k neschopnosti označit určitý předmět adekvátním slovem nebo dochází k záměnám hlásek, slabik, slov.
- Získaná psychogenní nemluvnost (mutismus, elektivní /výběrový/ mutismus) – ztráta schopnosti verbálně komunikovat, důvodem je často nadměrný stud, úzkostné poruchy v rodinné anamnéze, sociofobie, negativismus, sociální izolace a jiné.
- Narušení zvuku řeči – rinolalie / huhňavost – při mluvené řeči se v různé míře uplatňuje nosní resonance, postihuje zvuk řeči i artikulaci, palatolalie (otevřená huhňavost a poruchy mimiky), příčinou je rozštěp patra.
- Narušení plynulosti řeči – tumultus sermonis / breptavost, balbuties / koktavost.

- Narušení článkování řeči – dyslalie – narušena výslovnost jedné hlásky nebo skupiny hlásek, dysartrie – celkové narušení článkování řeči z důvodu organického poškození CNS, narušení se týká dechových poměrů, intonace, melodie, tempa, přízvuku a rytmu.
- Narušení grafické stránky řeči – dyslexie – porucha osvojování čtenářských dovedností, dysgrafie – porucha osvojování psaní, dysortografie – porucha osvojování pravopisu, dyskalkulie – porucha osvojování matematických dovedností.
- Symptomatické poruchy řeči – narušená komunikační schopnost je symptomem jiného dominujícího postižení, například zrakového, sluchového, somatického, psychického nebo neurologického onemocnění.
- Poruchy hlasu (dysfonie) – vyznačují se patologickou změnou v individuální struktuře hlasu, mohou se vyskytovat různé vedlejší zvuky (chrapot, šeptavý hlas).
- Kombinované vady a poruchy řeči – např. dyslalie s koktavostí. (Lechta, 1990)

Dle platné Mezinárodní klasifikace nemocí předpona dys- ve slovech znamená menší poruchu, obtížnost, menší narušení vývojové i získané, předpona a- ve složených slovech označuje velmi závažnou a těžkou vývojovou i získanou poruchu. (MKN-10, 2008)

Etiologii narušené komunikační schopnosti můžeme dělit z časového hlediska na prenatální, perinatální a postnatální. Za všechna tři uvedená časová hlediska můžeme jmenovat genové mutace, vývojové odchylky, narušení nejvyšších řečových funkcí, působení nevhodného, nepodnětného, nestimulujícího prostředí atd. (Hanáková in Jurkovičová a kol., 2010)

3.6 Osoby s kombinovaným postižením

Defektologický slovník uvádí, že „o kombinované vady jde tehdy, když je jedinec postižen současně dvěma nebo více vadami.“ (Sovák, 1984, s. 181) Se sledováním tohoto fenoménu se můžeme setkat již v období vzniku moderní koncepce speciální pedagogiky.

Jednu z prvních klasifikací kombinovaných (sdružených) vad najdeme v publikaci Sováka (1980, s. 43; srov. Opatřilová, 2013), který je člení podle druhu na slepohluchoněmé, slabomyslné hluchoněmé, slabomyslné slepé, slabomyslné tělesně postižené apod.

Sovák (1986) chápe kombinované vady jako sdružování několika postižení u jedince, které se navzájem ovlivňují a během vývoje kvalitativně mění. Jedná se o složitý celek

různých podmíněných a vzájemně se ovlivňujících psychosomatických a psychosociálních nedostatků a deformací, které jsou vzájemně podmíněné a podléhají vývojovým změnám. Sovák pokládá za nezbytné vady vyskytující se u téhož jedince rozlišit, a to na vadu hlavní a vady vedlejší nebo přídavné. Komplexní péče o jedince s kombinovanými vadami se řídila podle tzv. dominantní vady. Dominance v míře a typu fyzického postižení, přestože mohlo jít o postižení nepatrné, někdy překryla i sníženou schopnost či poruchu závažnějšího rázu. Hodně chyb se nadělovalo v nedocenění málo zjevných vad. Tento přístup zaznamenal v dnešní době výrazné změny. Každá kombinace postižení zahrnuje jisté odlišnosti. Každý člověk má své specifické potřeby a jeho psychická, fyzická, mentální i sociální úroveň závisí na řadě dalších faktorů, jako je například forma společenské podpory nebo rodinné zázemí. (Janotová, 2000)

V současnosti tvoří osoby s kombinovaným postižením značně heterogenní skupinu, nelze na ni pohlížet stejně, je nutné respektovat individualitu a zvláštnosti jedince. „*Každý člověk, bez ohledu na svoji odlišnost od ostatních, musí být chápán jako člověk se svými specifickými kvalitami.*“ (Ludíková, 2005, s. 8)

Při vymezení jednotlivých kategorií osob s kombinovaným postižením nastávají problémy z důvodu obtížně určujících společných faktorů. Přístupy ke kategorizaci se historicky vyvíjely a kopírovaly náhled a přístup k této skupině jako celku. Řada speciálních pedagogů preferovala členění podle druhu postižení, přičemž se vycházelo ze základu mentálního postižení a k němu se přiřazovala další postižení. (Ludíková, 2005)

Ve speciálně pedagogické praxi se často používá dělení na skupiny osob s lehkým a těžkým stupněm postižení, toto se však u osob s kombinovaným postižením těžko uplatňuje. Nelze určit, která kombinace postižení spadá do lehkého nebo těžkého stupně. Existuje široká škála různých variant kombinací postižení, které dosahují různého stupně a hloubky. Rozhodnutí o stupni kombinovaného postižení je nemožné a zavádějící. (Ludíková, 2005)

Nejvíce kombinovaných postižení je spojeno s poškozením centrální nervové soustavy. Z toho důvodu je nejčastější kombinací mentální postižení s jiným typem postižení. (Opatřilová, 2013)

K nejčastějším etiologickým faktorům, jež mohou mít za následek vznik kombinovaného postižení, podle odborníků patří: genetické vlivy, chromozomální aberace, infekce, intoxikace, poruchy vývoje, metabolické poruchy, nutriční činitelé, traumata

a fyzikální faktory, onemocnění centrální nervové soustavy nebo smyslových orgánů, psychické poruchy matky, vlivy prostředí, mechanické poškození plodu, komplikovaný či předčasný porod, neznámé prenatální, perinatální a postnatální příčiny. (Opatřilová, 2013)

Jedním z příkladů kombinovaného postižení je mozková obrna, která se často vyskytuje v kombinaci s těžkou mentální retardací, epilepsií, narušením komunikačních schopností, zraku a sluchu a ortopedickými komplikacemi.

3.7 Nemoci civilizačních chorob

Mezi současné civilizační choroby patří zejména kardiovaskulární choroby (cévní mozková příhoda, infarkt myokardu), cukrovka, nádorová onemocnění a v neposlední řadě obezita. Hlavní příčinou výskytu jmenovaných civilizačních nemocí je na jedné straně vysoký příjem energeticky bohaté stravy, na druhé straně nedostatečná pohybová aktivita. Důležitou roli zde také hraje požívání alkoholu, cigaret a stres. (Svačina, 2008)

4 DÁVKY POSKYTOVANÉ OSOBÁM SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Základní peněžitou dávkou poskytovanou osobám se zdravotním postižením Českou správou sociálního zabezpečení je invalidní důchod prvního až třetího stupně. Dalšími, o které si může OZP žádat, jsou dávky poskytované úřadem práce dle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku a průkaz osoby se zdravotním postižením. Jmenované dávky pomáhají OZP řešit jejich nepříznivou životní situaci, poskytnutím prostředků na jejich potřeby, které souvisejí s bydlením, dopravou či zajištěním rehabilitačních a kompenzačních pomůcek.

V bakalářské práci, zaměřené na dávky poskytované dle výše citovaného zákona, považuji za nutné zmínit i další dvě důležité dávky, které jsou těmto osobám poskytovány. Jedná se o příspěvek na péči, který je též v kompetenci úřadu práce, a invalidní důchod prvního až třetího stupně vyplácený ČSSZ, jak již bylo řečeno v úvodu kapitoly.

4.1 Oprávněné osoby

Nárok na příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku a na průkaz osoby se zdravotním postižením má při splnění podmínek stanovených v zákoně č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů fyzická osoba se statusem osoby se zdravotním postižením; zároveň však musí být osobou oprávněnou. Okruh osob pobírat výše uvedené příspěvky uvádí citovaný zákon v ustanovení § 3.

Při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně má nárok na příspěvky:

- osoba, která je na území ČR hlášena k trvalému pobytu podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů nebo která má na území ČR trvalý pobyt podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- osoba, které byla udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb.,

o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů,

- cizinec bez trvalého pobytu na území ČR, kterému tento nárok zaručuje mezinárodní smlouva, jež je součástí právního řádu,
- občan členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území ČR k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplyvá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie),
- rodinný příslušník občana členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území České republiky k pobytu podle jiného právního předpisu po dobu delší než 3 měsíce, nevyplyvá-li mu nárok na sociální výhody z přímo použitelného předpisu Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 492/2011 ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie),
- cizinec, který je držitelem povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu Evropské unie, pokud je hlášen na území ČR k dlouhodobému pobytu podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to, pokud má bydliště na území ČR; co se rozumí bydlištěm, stanoví zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

4.2 Příslušnost k rozhodování o dávkách

V oblasti rozhodování o dávkách a o průkazech pro osoby se zdravotním postižením rozhoduje dle zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů Úřad práce České republiky – krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu. Nadřízeným orgánem ÚP ČR je Ministerstvo práce a sociálních věcí, kde se lidé mohou, v případě nejasností a problémů, dožadovat svého odvolání proti rozhodnutí úřadu práce, a to prostřednictvím nejbližší krajské pobočky úřadu práce, jež rozhodovala o dané věci v prvním stupni. Přičemž je ÚP ČR správním orgánem s celostátní působností. (Zákon č. 73/2011 Sb.)

4.3 Průběh a řízení o dávkách

Postup a řízení o dávkách jsou upraveny zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 21 jmenovaného zákona uvádí, že „účastníkem řízení je pouze žadatel o dávku nebo osoby uvedené v § 17 odst. 1.“ Tímto je tedy jasně určeno, že účastníkem řízení se stává pouze samotná osoba, jež o dávku žádá, nikoliv osoby společně posuzované s žadatelem, u kterých jde o určení veškerých příjmů z důvodu příspěvku na zvláštní pomůcku. V § 17 odst. 1 se dále uvádí, „zemřela-li oprávněná osoba po uplatnění nároku na dávku, nabývají nárok na částky, na něž vznikl nárok do dne smrti, oprávněné osoby, postupně manžel, děti a rodiče, jestliže žili s oprávněnou osobou v době její smrti ve společné domácnosti. Podmínka společné domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod po zemřelém.“ (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Řízení o přiznání dávky je zahájeno na základě podané žádosti úřadu práce na tiskopisu předepsaném MPSV (žádosti o jednotlivé dávky jsou přílohou práce). Některá řízení uvedená v § 22 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb. jsou však možná zahájit z moci úřední. Jedná se o odnětí příspěvku na mobilitu nebo jeho zastavení. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Žádost musí obsahovat veškeré náležitosti, jak jsou uvedeny v § 37 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. (Zákon č. 500/2004 Sb.)

Řízení o příspěvku na zvláštní pomůcku je dle § 24 zákona č. 329/2011 Sb. přerušeno Krajskou pobočkou Úřadu práce na dobu, po kterou OSSZ posuzuje zdravotní stav žadatele o dávku, dále „ministerstvo přeruší řízení o odvolání proti rozhodnutí o dávce podle věty první též na dobu, po kterou posudková komise ministerstva posuzuje zdravotní stav účastníka řízení. Krajská pobočka Úřadu práce přeruší řízení o příspěvku na zvláštní pomůcku současně s výzvou k předložení alespoň 2 návrhů řešení odstranění bariéry podle § 9 odst. 10. Krajská pobočka Úřadu práce přeruší řízení o příspěvku na mobilitu, pokud probíhá řízení o průkazu osoby se zdravotním postižením. Proti usnesení o přerušení řízení podle věty první, třetí a čtvrté se nelze odvolat; proti usnesení o přerušení řízení podle věty druhé nelze podat rozklad.“ (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Zdravotní stav posuzuje OSSZ a tato doba přerušení se nezapočítává do celkové lhůty pro vydání daného rozhodnutí. V případě rozhodování o příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku se postupuje dle platného správního řádu. Při rozhodování a řízení

pro udělení průkazu pro OZP se žádné rozhodnutí nevydává, pouze v případech, kdy je přiznání zamítnuto. V opačném případě se řízení zaznamenává do patřičného spisu a průkaz je vydán bez rozhodovací zprávy. (Beck, 2012)

Průběh správního řízení začíná podáním tiskopisu a končí vydáním rozhodnutí. V rámci správního řízení je provedeno sociální šetření, a to v místě bydliště, kde sociální pracovníci ÚP ČR zjišťují možnosti samostatného pohybu a soběstačnosti osoby v běžném prostředí, na které je zvyklá. Sociální šetření má vykonávat pouze jeden, ve výjimečných případech dva sociální pracovníci. Musí se řídit kodexem své profese a respektovat práva a potřeby žadatele. Sociální pracovník je vázán mlčenlivostí, spolupracuje s žadatelem, celou jeho rodinou a blízkými. Získává důvěru žadatele a jedná v rámci obecního úřadu. Cílem šetření je prozkoumat veškeré náležitosti týkající se nepojistných sociálních dávek, tedy ověření plnění podmínek nároku na dávku, její výši a výplatu. Sociální pracovník ověřuje sociální a majetkové poměry žadatele, zákonných osob, blízkých osob a také ověřuje zdravotní stav žadatele v jeho přirozeném prostředí.

Sociální šetření trvá v délce mezi 105 až 250 minutami tak, jak je uvedeno ve vyhlášce č. 332/2013 Sb., o vzoru Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka. (Vyhláška č. 332/2013 Sb.) Informace jsou sbírány nejen od žadatele a blízkých (rodina, příbuzní, sousedi), ale také z institucí jako je škola, nemocnice či soudy. Sociální šetření obvykle začíná rozhovorem se žadatelem a rodinou, přičemž je nutné upozornit všechny přítomné na nahrávání rozhovoru. Při tomto rozhovoru si sociální pracovník všímá nejen komunikace, ale také neverbální komunikace a pohody mezi členy rodiny. Dalším krokem je prohlídka bytu a jeho vybavení. Zde se sociální pracovník musí zaměřit na vybavenost bytu, zda je uzpůsoben, jaké jsou bezbariérové možnosti bytu apod. Poté se přechází k vlastnímu šetření, zaměřenému na schopnost zvládat deset základních životních potřeb, kam patří mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Po prozkoumání uvedeného je vytvořena zpráva, která je předána posudkovému lékaři OSSZ. Ten na základě zjištěných skutečností ze sociálního šetření a lékařských zpráv ošetřujícího lékaře vypracuje lékařský posudek. Pokud jsou tyto podklady nedostačující, může si další vyžádat od poskytovatele zdravotních služeb nebo může požádat o nové vyšetření posuzovaného. Posuzovanou osobu lze rovněž přizvat k projednání na OSSZ. Požádá-li o takovou účast posuzovaný, posudkový lékař OSSZ mu musí vyhovět. Posudky tvoří podklady pro rozhodování správního orgánu

prvního stupně. Zejména se jedná o rozhodování o příspěvku na péči, příspěvku na zvláštní pomůcku nebo o průkazu osoby se zdravotním postižením. Poslední fází řízení o dávce je povinností ÚP ČR seznámit žadatele s celým procesem a podklady pro rozhodnutí. Po tomto kroku je ukončeno důkazní řízení a je vydáno rozhodnutí. Proti rozhodnutí je možné podat opravný prostředek ve lhůtě do 15 dnů od jeho obdržení, a to odvoláním k MPSV.

Po případném odvolání zdravotní stav posuzují posudkové komise MPSV, které dostávají posudkový spis OSSZ a často i kompletní zdravotní dokumentaci praktického lékaře. Posudková komise na rozdíl od OSSZ přijímá závěr komisionálně (kromě předsedy a tajemníka je přisedícím v komisi alespoň jeden odborný lékař). Proti rozhodnutí komise MPSV již není odvolání přípustné. Žadatel může podat podnět na přezkoumání pravomocného rozhodnutí, avšak není na něj právní nárok. (MPSV, 2015)

Základní zákonná lhůta pro vydání posudku OSSZ je 45 dnů, pro vydání posudku komisí MPSV šedesát dnů. Orgán (ÚP ČR), který o posouzení požádal, může stanovit lhůtu delší. Pokud LPS sdělí orgánu, který o posouzení požádal, závažné důvody, prodlužuje se tato lhůta o třicet dnů, pokud nestanoví orgán, který o posouzení požádal lhůtu delší. Lékař OSSZ nebo komise MPSV stanoví též dobu platnosti posudku, jež je stanovena individuálně s ohledem na předpokládaný vývoj zdravotního stavu. (MPSV, 2015)

4.4 Právní úprava jednotlivých dávek před a po sociální reformě

Do konce roku 2011 byly podmínky poskytování jednotlivých dávek upraveny dnes již zrušeným zákonem č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení. Zmíněný zákon byl doplněn dnes již také zrušenou prováděcí vyhláškou č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení. Tato právní úprava byla složitější, než je současná. Zahrnovala osm příspěvků poskytovaných OZP:

1. jednorázový příspěvek na opatření zvláštních pomůcek,
2. příspěvek na úpravu bytu,
3. příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla,
4. příspěvek na provoz motorového vozidla,
5. příspěvek na individuální dopravu,
6. příspěvek na zvýšené životní náklady,
7. příspěvek na užívání bezbariérového bytu a garáže,

8. příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům. (Zákon č. 100/1988 Sb.)

V podkapitole 4.4.2 stručně zmíním první tři příspěvky, které byly zahrnuty v rámci sociální reformy pod příspěvek na zvláštní pomůcku. Další dva uvedené příspěvky jsou popsány v podkapitole 4.4.1 a byly nahrazeny zcela novým příspěvkem na mobilitu. Zbylé příspěvky ve stručnosti zmíním níže.

Příspěvek na zvýšené životní náklady byl poskytován osobám s těžkými vadami nosného nebo pohybového aparátu, osobám úplně nebo prakticky nevidomým, které pracovaly nebo studovaly a stále užívaly ortopedické, kompenzační nebo jiné pomůcky. Hlavním předpokladem pro poskytnutí této dávky byly zvýšené náklady spojené s užíváním pomůcky. Výše této dávky činila 200 Kč měsíčně. (Břeská, 2008)

Příspěvek na užívání bezbariérového bytu a garáže byl poskytován osobám s těžkými vadami nosného nebo pohybového aparátu a osobám úplně nebo prakticky nevidomým, které užívaly bezbariérový byt. Za užívání bezbariérového bytu činila měsíční částka 400 Kč, za užívání bezbariérové garáže 200 Kč. (Břeská, 2008)

Příspěvek úplně nebo prakticky nevidomým občanům byl poskytován na krmivo pro vodícího psa. Měsíční částka činila 800 Kč. (Břeská, 2008)

V rámci sociální reformy vyšel v platnost nový zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a dalšími souvisejícími zákony, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od prvního dne roku 2012. Zákon je doplněn prováděcí vyhláškou č. 388/2011 Sb., o provedení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů a přinesl zásadní a razantní změny do oblasti dávek. Došlo ke sloučení osmi výše jmenovaných příspěvků do pouze dvou příspěvků, kterými jsou příspěvek na zvláštní pomůcku a příspěvek na mobilitu. Dále došlo k transformaci působnosti rozhodování z obecního úřadu obcí s rozšířenou působností na Úřad práce ČR. Reforma přinesla mnohé změny, kterými byla především snaha o decentralizaci, usnadnění formy a uplatňování nepojistných sociálních dávek včetně hospodárnější práce sociálních pracovníků. Nová právní úprava byla uvedena v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením. Česká republika se tím zavázala dodržovat a realizovat veškerá základní lidská práva a svobody pro OZP, bez jakékoliv diskriminace pramenící z jejich zdravotního postižení a handicapu z něj vyplývajícího. (Beck, 2012)

Od 1. ledna roku 2014 vstupuje v účinnost další novela zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením č. 313/2013 Sb., jež upravuje dílčí změny sociální reformy. Došlo k posunu a zlepšení systému určování a přiznání příspěvku na mobilitu a průkazu osoby se zdravotním postižením. Doplnila se další zdravotní postižení a systém jejich určování a posuzování. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

4.4.1 Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu nahradil dva níže uvedené příspěvky:

1. Příspěvek na provoz motorového vozidla, který byl poskytován vlastníku / provozovateli motorového vozidla, jehož zdravotní postižení dosahovalo II. nebo III. stupně pro přiznání mimořádných výhod (s výjimkou osob s praktickou či úplnou hluchotou), který bude vozidlo využívat pro pravidelnou dopravu. Nárok na příspěvek měl také vlastník motorového vozidla, který dopravoval manžela, dítě nebo jinou blízkou osobu s výše uvedeným postižením. Vlastník/provozovatel musel podepsat závazek o vrácení příspěvku nebo jeho části v případě, že přestane splňovat podmínky pro jeho přiznání. Výše příspěvku činila 3 000 Kč za rok pro ZTP a 7 920 Kč pro ZTP/P. (Břeská, 2008)
2. Příspěvek na individuální dopravu. Na uvedený příspěvek měla nárok osoba s těžkou vadou nosného a pohybového aparátu, občan prakticky nebo úplně nevidomý. Dále také rodič nezaopatřeného dítěte, které bylo léčeno ve fakultní nemocnici z důvodu onkologického onemocnění. Příspěvek byl poskytován osobě, která není vlastníkem motorového vozidla a pravidelně se dopravuje. Nebylo možné, aby osoba pobírala tento příspěvek současně s příspěvkem na provoz motorového vozidla. Osoba se písemně zavázala, že v případě změny jejího zdravotního stavu nebo pokud se stane vlastníkem vozidla ona sama či jeho osoba blízká, vrátí poměrnou část vyplaceného příspěvku. Výše příspěvku činila 6 500 Kč za rok pro ZTP i ZTP/P. (Břeská, 2008)

Příspěvek na mobilitu byl nově zaveden v rámci sociální reformy zákonem č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o opakující se měsíční dávku, která má žadateli usnadnit a zjednodušit pohyb a potřebnou mobilitu, jež je významně ztížena daným postižením. (Beck, 2012)

Tato dávka činí dle ustanovení § 7 výše citovaného zákona částku 400 Kč za kalendářní měsíc. (Zákon č. 329/2011 Sb.) Dle novely č. 313/2013 Sb., zákona o poskytování dávek OZP

se může osoba rozhodnout, zda si ponechá měsíční či zavede čtvrtletní výplatu dávky. (Integrovaný portál MPSV, 2016)

Platná právní úprava uvádí v § 6: „*Nárok na příspěvek na mobilitu má osoba starší 1 roku, která má nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem ‚ZTP‘ nebo ‚ZTP/P‘, který byl přiznán podle předpisů účinných od 1. ledna 2014, opakovaně se v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje nebo je dopravována a nejsou jí poskytovány pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče.*“ Uvedené podmínky musí být kumulativně splněny po celý kalendářní měsíc. Splnění podmínky opakovaného dopravování za úhradu žadatel stvrzuje čestným prohlášením. Nově také zákon v § 15 odstavci 4 uvádí, že „*nárok na výplatu příspěvku na mobilitu nenáleží za kalendářní měsíc, jestliže je oprávněné osobě po celý tento kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace; krajská pobočka Úřadu práce zastaví výplatu příspěvku na mobilitu za tento kalendářní měsíc.*“ (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Podle dřívějšího ustanovení bylo nutné pro určení a přisouzení příspěvku provedení sociálního šetření v místě bydliště a až poté posouzení zdravotního stavu žadatele. Při posuzování zdravotního stavu šlo zejména o zvládání základních potřeb v oblasti mobility a orientace. Po 1. lednu 2014 není u osob, které jsou držiteli průkazu osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P vydaného po tomto datu, pro účely příspěvku na mobilitu, samostatně posuzován zdravotní stav. (MPSV, 2014)

Žádost o příspěvek na mobilitu musí být podána společně s žádostí o vydání průkazu OZP. V tomto případě dojde k posouzení zdravotního stavu pro účely nároku na průkaz OZP.

4.4.2 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Příspěvek na zvláštní pomůcku nahrazuje a slučuje tři dřívější příspěvky:

1. jednorázový příspěvek na opatření zvláštních pomůcek, který mohl být poskytnut pouze osobě s těžkým zdravotním postižením k odstranění či zmírnění jeho postižení. Příspěvek nebyl poskytnut v případě, že byl hrazen z veřejného zdravotního postižení. Při podání žádosti o příspěvek se osoba písemně zavázala k jeho vrácení v případě, že do pěti let od vyplacení přestane mít pomůcku ve svém vlastnictví nebo jej do šesti

měsíců od vyplacení nepoužije. Výše příspěvku se odvíjela od částky pomůcky v nejzákladnějším provedení, které plně vyhovovalo potřebám OZP. Procentní sazby a možnosti byly doplněny prováděcí vyhláškou. (Břeská, 2008)

2. Příspěvek na úpravu bytu, který mohl být poskytnut osobě s těžkou vadou nosného a pohybového aparátu, jež ji omezuje v její pohyblivosti, a osobě prakticky nebo plně nevidomé. Dále také rodiči dítěte s touto vadou či osobě neslyšící. Hlavní podmínkou pro poskytnutí příspěvku bylo to, že osoba užívá byt k trvalému bydlení. Celý příspěvek bylo možné poskytnout teprve po realizaci úpravy až do výše 70 % vynaložených nákladů z celkové ceny. Před tímto mohla být poskytnuta záloha. Při podání žádosti o uvedený příspěvek se osoba písemně zavázala k jeho vrácení, pokud se do deseti let od jeho vydání změní vlastnická práva k bytu, nebo jej vymění či prodá. Prováděcí vyhláška stanovovala výčet oprav, na které bylo možné tento příspěvek poskytnout. (Břeská, 2008)
3. Příspěvek na zakoupení, celkovou opravu a zvláštní úpravu motorového vozidla, který mohl být poskytnut osobě s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, jež by využívala vozidlo pro svou dopravu a nebyla umístěna v ústavu sociální péče. Také mohl být poskytnut rodičům nezaopatřeného dítěte do tří let, s těžkou vadou nosného nebo pohybového aparátu, prakticky či úplně nevidomému nebo mentálně postiženému. I v tomto případě bylo nutné se písemně zavázat k vrácení poskytnutého příspěvku v případě, že motorové vozidlo přestane být ve vlastnictví osoby do pěti let od poskytnutí příspěvku, dále že do pěti let přestane být využíváno nebo že osoba do šesti měsíců ode dne vyplacení nepoužije příspěvek na zakoupení či opravu motorového vozidla. Příspěvek byl poskytnut nejvýše do částky 100 000 Kč při zakoupení vozidla, do částky 60 000 Kč na celkovou opravu vozidla. (Břeská, 2008)

Od 1. ledna 2012, kdy v rámci sociální reformy vešel v účinnost zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, příspěvek na zvláštní pomůcku dle ustanovení § 9 citovaného zákona náleží osobě, která má:

- těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí,
- těžké sluchové nebo
- těžké zrakové postižení,

zároveň je zdravotní stav jmenovaných osob charakteru dlouhodobě nepříznivého a nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.

Na poskytnutí příspěvku se však váží určitá níže uvedená specifika:

- na pořízení motorového vozidla, schodolezu, stropního zvedacího systému, schodišťové plošiny, schodišťové sedačky nebo příspěvku na úpravu bytu je podmínkou, že osoba je starší tří let,
- pro příspěvek na pořízení vodícího psa je podmínkou, že osoba je starší patnácti let,
- v ostatních případech musí být osoba starší jednoho roku.

U příspěvku na pořízení motorového vozidla platí, že osoba musí být opakovaně dopravována, což potvrzuje, stejně jako u příspěvku na mobilitu, čestným prohlášením. Pro pořízení schodišťové plošiny, sedačky nebo stropního zvedacího systému je třeba souhlas vlastníka nemovitosti, kde mají být jmenované pomůcky instalovány a používány. V tomto případě se nejedná o příspěvek, tyto pomůcky jsou zapůjčovány. Pokud se jedná o příspěvek na pořízení vodícího psa, musí platit, že byl vycvičen právníkem nebo fyzickou osobou, která je členem mezinárodní organizace sdružující výcvikové školy. Jeho dovednosti jsou stanoveny prováděcím předpisem.

Dále zvláštní pomůcka, na kterou je poskytnutý příspěvek, musí umožňovat osobě sebeobsluhu, realizaci pracovního uplatnění, přípravu na budoucí povolání, získávání informací či vzdělávání anebo styk s okolím.

Seznam druhů zvláštních pomůcek je pevně určen vyhláškou. Úřad práce však může poskytnout příspěvek na zvláštní pomůcku, která není uvedena v této vyhlášce za předpokladu, že pokládá pomůcku za srovnatelnou s některou pomůckou, jež je ve vyhlášce uvedena. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Výše příspěvku na zvláštní pomůcku není jednotná, liší se podle pořizovací ceny pomůcky. Zákon o poskytování dávek OZP v ustanovení § 10 vymezuje tři typy příspěvku:

1. Zvláštní pomůcka do 24 000 Kč – „*Na pořízení zvláštní pomůcky, jejíž cena je nižší než 24 000 Kč, se příspěvek na zvláštní pomůcku poskytne v případě, je-li příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných nižší než osminásobek životního minima jednotlivce nebo životního minima společně posuzovaných osob podle zákona o životním a existenčním minimu.*“ Spoluúčast osoby

v případě příspěvku musí činit 10 %, nejméně však 1 000 Kč. Údaje o životním a existenčním minimu jsou upraveny zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

2. Zvláštní pomůcka přes 24 000 Kč – „*Výše příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky, jejíž cena je vyšší než 24 000 Kč, se stanoví tak, aby spoluúčast osoby činila 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky. Maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku činí 350 000 Kč, s výjimkou příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení schodišťové plošiny, jehož maximální výše činí 400 000 Kč.*“ Pokud osoba není schopná podílet se na spoluúčasti, je možné, dle posuzování podle zákona o životním a existenčním minimu, určit nižší spoluúčast, minimálně ovšem 1 000 Kč.
3. Příspěvek na pořízení motorového vozidla – „*Výše příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla se stanoví s přihlédnutím k četnosti a důvodu dopravy, k příjmu osoby a příjmu osob s ní společně posuzovaných podle zákona o životním a existenčním minimu a k celkovým sociálním a majetkovým poměrům. Maximální výše příspěvku na zvláštní pomůcku poskytovaného na pořízení motorového vozidla činí 200 000 Kč.*“ (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Dále ustanovení § 10 výše uvedeného zákona vymezuje, že vyplacené příspěvky nesmí v pěti letech po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč. V případě schodišťové plošiny 850 000 Kč. Při určování součtu se odečítají částky, které osoba v tomto období vrátila nebo jí byly prominuty. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Osoba je dle ustanovení § 12 zákona č. 329/2011 Sb. povinna příspěvek vrátit pokud:

- jej v celé poskytnuté výši nepoužije do 3 měsíců nebo ve stanovené lhůtě od vyplacení,
- v období před uplynutím pěti let nebo deseti let (u příspěvku na pořízení motorového vozidla) pozbyla vlastnické právo k pomůcce nebo ji v této době přestala používat,
- se nedopravuje / není dopravována,
- příspěvek použila v rozporu s rozhodnutím o jeho přiznání,
- uvedla nepravdivé nebo zkreslené informace.

Povinnost vracet příspěvek ze zákona zaniká, pokud částka nepřesahuje 100 Kč. (Zákon č.329/2011 Sb.)

4.4.3 Průkaz osoby se zdravotním postižením

Podle ustanovení § 86 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení (zrušen) se osobám s těžkým tělesným, smyslovým nebo mentálním postižením, které omezovalo jejich pohybovou nebo orientační schopnost, poskytovaly mimořádné výhody I. až III. stupně, a to především v dopravě nebo při potřebě průvodce.

- Osobám s těžkým zdravotním postižením se přiznávaly výhody I. stupně,
- osobám se zvláště těžkým zdravotním postižením se přiznávaly výhody II. stupně,
- osobám se zvláště těžkým zdravotním postižením s potřebou průvodce se přiznávaly výhody III. stupně. (Zákon č. 100/1988 Sb.)

Mimořádné výhody mohly být přiznány osobě starší jednoho roku. Zdravotní stav osoby posuzoval úřad práce na základě žádosti obecního úřadu obcí s rozšířenou působností, který o přiznání mimořádných výhod rozhodoval. Úřad práce při posuzování zdravotního stavu vycházel z údajů poskytnutých lékařem, kterého si sám určil. Ve výsledku rozhodoval, zda se jednalo o zdravotní postižení dle přílohy č. 2 vyhlášky č. 182/1991 Sb. nebo o postižení srovnatelné. (Břeská, 2008)

Výhody, které plynuly z přiznání mimořádných výhod, uváděla příloha č. 3 vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se prováděl zákon o sociálním zabezpečení. Dále mohla být držitelům průkazů ZTP a ZTP/P i jejich průvodcům poskytnuta sleva poloviny vstupného na divadelní a filmová představení nebo koncerty. (Vyhláška č. 182/1991 Sb.)

Průkazy mimořádných výhod osvědčující stupeň mimořádných výhod (papírové kartičky TP, ZTP a ZTP/P) vydané dle platné legislativy do konce roku 2011, zůstávaly v platnosti do uplynutí doby vyznačené v těchto průkazech, nejdéle však do konce roku 2015. (Finance.cz)

Od prvního dne roku 2012, kdy vstoupil v platnost nový zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, průkazy osoby se zdravotním postižením označené symboly „TP“, „ZTP“ a „ZTP/P“ nahradily starší průkazy mimořádných výhod, osvědčující mimořádné výhody I. až III. stupně.

Průkazy OZP prošly od sociální reformy mnohými peripetemi z důvodu zavádění sociálních karet, které byly vydávány po 1. lednu 2012. Jednalo se o kartu zavedenou především z důvodu identifikace osob, které pobíraly nějaké sociální dávky. Nemuselo se jednat o OZP, ale její verze nahrazovala i průkaz OZP. K těmto tzv. S-kartám náležel i bankovní účet, na který byly jednotlivé dávky zasílány. (Finance.cz)

Tento systém se však neosvědčil z důvodu velkých komplikací, které byly spojené s výběrem peněz či velkým množstvím identifikačních údajů, které karta obsahovala. Sociální karty byly zrušeny zákonem č. 306/2013 Sb., o zrušení karty sociálních systémů, ve znění pozdějších předpisů. (Zákon č. 306/2013 Sb.) Oba uvedené typy průkazů platily do data označeného na průkazech, nejdéle však do 31. 12. 2015.

Další novela zákona o poskytování dávek OZP, platná od 1. ledna 2014, změnila jednotlivá kritéria pro určení a přiznání průkazů. Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením již není vázán na uznaný stupeň závislosti nebo na neschopnost zvládat základní životní potřeby v oblasti mobility nebo orientace, jak tomu bylo v letech 2012 – 2013.

Průkaz osoby se zdravotním postižením je nyní možné získat pouze na základě správního řízení, zahájeného podáním žádosti na předepsaném tiskopise u krajské pobočky Úřadu práce České republiky. Po přijetí žádosti o průkaz se pobočka ÚP ČR obrací na příslušnou OSSZ s žádostí o posouzení zdravotního stavu a schopnosti pohyblivosti a orientace žadatele. Z vypracovaného posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Úřad práce ČR vychází při přiznávání průkazu OZP. (Finance.cz)

Dle ustanovení § 34 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů má na průkaz OZP nárok osoba starší jednoho roku s tělesným, smyslovým, duševním postižením včetně osob s poruchou autistického spektra, jež má charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Dlouhodobě nepříznivý stav se posuzuje dle § 9 odst. 3 uvedeného zákona.

V současné době existují tři druhy průkazů OZP označené symboly „TP“, „ZTP“ a „ZTP/P“, které jsou veřejnou listinou.

- 1. Průkaz označený symbolem „TP“** může získat osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace (týká se i osob s poruchou autistického spektra). Středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba

je při dlouhodobě nepříznivém stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a má problémy při chůzi kolem překážek a na nerovném terénu. Středně těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a zhoršenou schopnost orientace má jen v exteriéru. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

2. **Průkaz označený symbolem „ZTP“** je určen osobám s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace (včetně osob s poruchou autistického spektra). Těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti. Těžkým funkčním postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a v exteriéru má značné obtíže. (Zákon č. 329/2011 Sb.)
3. **Průkaz označený symbolem „ZTP/P“** je určen osobám se zvláště těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce (včetně osob s poruchou autistického spektra). Zvláště těžkým funkčním postižením pohyblivosti se rozumí stav, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze. V exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku. Zvláště těžkým funkčním postižením orientace a úplným postižením orientace se rozumí stav, kdy osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Osoba, která je držitelem průkazu označeného symbolem „TP“, má dle ustanovení § 36 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů nárok na:

- vyhrazené místo k sezení pravidelnou hromadnou dopravou osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sezení vázáno na zakoupení místenky,
- přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání; za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

Osoba, která je držitelem průkazu označeného symbolem „ZTP“, má dle ustanovení § 36 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů nárok na:

- nároky dle průkazu označeného symbolem „TP“ a dále na:
- bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem),
- slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

Osoba, která je držitelem průkazu označeného symbolem „ZTP/P“, má dle ustanovení § 36 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů nárok na:

- nároky dle průkazu označeného symbolem „TP“ a „ZTP“ a dále na:
- bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě,
- bezplatnou dopravu vodícího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomá, pokud ji nedoprovází průvodce.

Další nároky pro držitele uvedených průkazů upravují jiné právní předpisy – zákon o daních z příjmů, zákon o místních poplatcích, zákon o správních poplatcích, zákon o pozemních komunikacích či zákon o dani z nemovitosti. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

Osobě, která je držitelem průkazu označeným symbolem „ZTP“ nebo „ZTP/P“ a průvodci držitele průkazu označeným symbolem „ZTP/P“, může být poskytnuta sleva ze vstupného na divadelní a filmová představení, koncerty a jiné kulturní a sportovní akce. (Zákon č. 329/2011 Sb.)

4.4.4 Příspěvek na péči

Původně byl příspěvek na péči o osobu blízkou nebo jinou osobu legislativně upraven dnes již zrušeným zákonem č. 100/1988 Sb., o sociálních službách. Dle ustanovení § 80 citovaného zákona náležel osobě, která celodenně, osobně a řádně pečovala o osobu blízkou,

byla převážně nebo úplně bezmocná či starší 80 let a částečně bezmocná. Podmínka celodenní péče pro přiznání příspěvku na péči byla splněna i v případě, kdy:

- dítě bylo umístěno do jeslí nebo mateřské školy (maximálně na 4 hodiny denně),
- dítě bylo umístěno v zařízení podporující komplexní rehabilitaci,
- dítě plní povinnou školní docházku nebo přípravu na budoucí povolání a bylo zařazeno do školy podporující komplexní rehabilitaci,
- šlo o osobu starší 18 let s převážnou či úplnou bezmocností. Podmínka celodenní péče byla splněna i v případě, že osoba navštěvovala odpovídající zařízení, maximálně však 6 hodin denně. (Zákon č. 100/1988 Sb.)

Výše příspěvku při péči o osobu blízkou nebo jinou osobu činila dle ustanovení § 84 zákona o sociálních službách 2,25 násobku částky na osobní potřeby v případě, že osoba pečovala o jednu osobu, a 3,85 násobku této částky, pokud pečovala o dvě a více osob. (Zákon č. 100/1988 Sb.)

Současná právní úprava příspěvku na péči je zakotvena v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Svým charakterem je příspěvek na péči definitivně součástí dávek pro OZP. Jedná se o jednu z nejdůležitějších dávek, jelikož významně pokrývá náklady zdravotně postiženého na veškerou péči. Zákon prošel řadou vylepšení a změn, kdy například do roku 2011 bylo rozhodování o příspěvku v kompetenci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Od roku 2012 je tato kompetence přesunuta na Úřad práce České republiky. (Králová, Rážová, 2012)

Ustanovení § 7 odst. 2 výše uvedeného zákona uvádí, že příspěvek „je určen těm, kteří kvůli dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu potřebují pomoc jiné osoby při zvládnutí základních životních potřeb. Nárok na příspěvek na péči má osoba starší jednoho roku. Příjemce si z něj hradí pomoc, kterou mu může podle jeho rozhodnutí poskytovat buď osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov, nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.“ (Zákon č. 108/2006 Sb.)

Při posuzování stupně závislosti se posuzují následující hlediska:

- Mobilita
- Orientace
- Komunikace

- Stravování
- Oblékání a obouvání
- Tělesná hygiena
- Výkon fyziologické potřeby
- Péče o zdraví
- Osobní aktivity
- Péče o domácnost (neposuzuje se u osob mladších 18 let). (MPSV, 2014)

Podle stupně závislosti a věku se uděluje výše příspěvku. Stupně jsou celkem čtyři a jsou závislé na počtu nezvládnutých základních životních potřeb, jež jsou vyjmenovány výše. Zvládání základních potřeb a způsob hodnocení schopností stanoví vyhláška č. 505/2006 Sb., o provedení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

U příspěvku na péči došlo v rámci sociální reformy ke sjednocení a snížení nezvládaných úkonů. K obsáhlejší proměně došlo v souvislosti s přijetím zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který nabyl účinnosti od 1. 1. 2007. Tehdy se změnila výše dávky, výpočet i podmínky pro její přiznání.

Níže uvedené tabulky uvádějí změny, které u této dávky nastaly od účinnosti zákona o sociálních službách po současnost. (Zákon č. 108/2006 Sb., Integrovaný portál MPSV, 2016)

Příspěvek na péči – právní úprava platná od 1. 1. 2007 do 31. 7. 2009				
Stupeň závislosti	Příjemce mladší 18 let		Příjemce starší 18 let	
	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč
I. stupeň – lehká závislost	více než 5	3 000	více než 12	2 000
II. stupeň – středně těžká závislost	více než 10	5 000	více než 18	4 000
III. stupeň – těžká závislost	více než 15	9 000	více než 24	8 000
IV. stupeň – úplná závislost	více než 20	11 000	více než 30	11 000

Tabulka č. 1 – Příspěvek na péči (období od 1. 1. 2007 do 31. 7. 2009)

Příspěvek na péči – právní úprava platná od 1. 8. 2009 do 31. 12. 2010				
Stupeň závislosti	Příjemce mladší 18 let		Příjemce starší 18 let	
	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč
I. stupeň – lehká závislost	více než 4	3 000	více než 12	2 000
II. stupeň – středně těžká závislost	více než 10	5 000	více než 18	4 000
III. stupeň – těžká závislost	více než 15	9 000	více než 24	8 000
IV. stupeň – úplná závislost	více než 20	12 000	více než 30	12 000

Tabulka č. 2 – Příspěvek na péči (období od 1. 8. 2009 do 31. 12. 2010)

Příspěvek na péči – právní úprava platná od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011				
Stupeň závislosti	Příjemce mladší 18 let		Příjemce starší 18 let	
	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč
I. stupeň – lehká závislost	více než 4	3 000	více než 12	800
II. stupeň – středně těžká závislost	více než 10	5 000	více než 18	4 000
III. stupeň – těžká závislost	více než 15	9 000	více než 24	8 000
IV. stupeň – úplná závislost	více než 20	12 000	více než 30	12 000

Tabulka č. 3 – Příspěvek na péči (období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011)

Příspěvek na péči – právní úprava platná od 1. 1. 2012 do 31. 7. 2016				
Stupeň závislosti	Příjemce mladší 18 let		Příjemce starší 18 let	
	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč
I. stupeň – lehká závislost	3	3 000	3 nebo 4	800
II. stupeň – středně těžká závislost	4 nebo 5	6 000	5 nebo 6	4 000
III. stupeň – těžká závislost	6 nebo 7	9 000	7 nebo 8	8 000
IV. stupeň – úplná závislost	8 nebo 9	12 000	9 nebo 10	12 000

Tabulka č. 4 – Příspěvek na péči (období od 1. 1. 2012 do 31. 7. 2016)

Příspěvek na péči – právní úprava platná od 1. 8. 2016 dosud				
Stupeň závislosti	Příjemce mladší 18 let		Příjemce starší 18 let	
	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč	Počet úkonů, které osoba není schopna zvládat	Výše příspěvku v Kč
I. stupeň – lehká závislost	3	3 300	3 nebo 4	880
II. stupeň – středně těžká závislost	4 nebo 5	6 600	5 nebo 6	4 400
III. stupeň – těžká závislost	6 nebo 7	9 900	7 nebo 8	8 800
IV. stupeň – úplná závislost	8 nebo 9	13 200	9 nebo 10	13 200

Tabulka č. 5 – Příspěvek na péči (období od 1. 8. 2016 dosud)

Z tabulek je patrné, že příspěvek na péči byl od doby účinnosti zákona o sociálních službách navýšen ve všech stupních závislosti poprvé, a to o deset procent od měsíce srpna 2016.

Novela zákona o sociálních službách přináší od srpna 2016 i možnost zrychlení přiznání této dávky klientům, kteří jsou dlouhodobě hospitalizováni. Zákon nově umožňuje sociálním pracovníkům úřadu práce provést sociální šetření i v průběhu pobytu žadatele ve zdravotnickém zařízení. Podmínkou je předložení potvrzení o nepřetržité hospitalizaci kvůli stejné nemoci nebo úrazu delší než šedesát dnů, a to u jednoho nebo postupně u více poskytovatelů zdravotních služeb. (Integrovaný portál MPSV, 2016)

Údaje o počtu dávek a objemu vyplacených prostředků na jednotlivé dávky ze sociálního systému dávky pro osoby se zdravotním postižením a příspěvek na péči v roce 2015, jsou uvedeny dle jednotlivých krajů České republiky v přílohách č. 5 a č. 6 bakalářské práce.

4.4.5 Shrnutí

Sociální reforma týkající se problematiky poskytovaných dávek OZP byla z mého pohledu značně uspěchaná a ovlivnila jak samotné osoby se zdravotním postižením a jejich blízké osoby, tak i práci sociálních pracovníků. I když se situace od doby sociální reformy značně zlepšila, některé problémy stále přetrvávají. Jako vážný nedostatek vidím v přesunu veškeré činnosti a administrativy na Úřad práce ČR, což značně prodloužilo posuzování zdravotního stavu a administrativní zátěž na jednotlivé pracovníky.

4.4.6 Invalidní důchod

Invalidní důchod si prošel v minulých letech velkými změnami, a to zejména v posuzování nároků na tento důchod a stanovení jeho výše, závislé na ovlivnění lidské pracovní neschopnosti a omezení. Od 1. ledna 2010 již neexistuje rozdělení invalidního důchodu na částečný a plný. Tyto dvě položky byly nahrazeny jedinou dávkou pod názvem invalidní důchod. V závislosti na zjištěném stupni invalidity se invalidní důchod rozlišuje na invalidní důchod pro invaliditu prvního, druhého a třetího stupně. Rozdíl mezi jednotlivými stupni invalidity spočívá v míře poklesu pracovní schopnosti pojištěnce. (ČSSZ, 2015)

Dle ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů má nárok na invalidní důchod osoba nedosahující věk 65 let a zároveň se stala:

- invalidní a získala potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnila ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na řádný starobní důchod, popřípadě, byl-li přiznán předčasný trvale krácený starobní důchod, pokud nedosáhla důchodového věku, nebo
- invalidní následkem pracovního úrazu. (Zákon č. 155/1995 Sb.)

Stupně invalidity jsou určovány podle míry poklesu pracovní neschopnosti dle ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění. Pokud tedy pracovní schopnost poklesla:

- nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,
- nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,
- nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. (Zákon č. 155/1995 Sb.)

Pro nárok na invalidní důchod je potřebné být pojištěncem. Dle ustanovení § 40 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů je potřebná doba pojištění závislá na věku pojištěnce:

- do 20 let méně než jeden rok,
- od 20 let do 22 let jeden rok,
- od 22 let do 24 let dva roky,
- od 24 let do 26 let tři roky,
- od 26 let do 28 let čtyři roky,
- nad 28 let pět roků.

Závěr

Téma „Dávky poskytované osobám se zdravotním postižením“ zasluhuje patřičnou pozornost. Důvodem není jen fakt, že se tato problematika může v kterékoliv fázi života dotknout každého z nás. Být zdravotně postižený znamená každodenní starosti, které si zdravý člověk vůbec neuvědomuje. Tato situace s sebou přináší ztížení života jak z hlediska pracovního, tak z hlediska osobního i společenského.

Realizace principu solidarity, jako jednoho ze základních kamenů výstavby a existence moderního právního státu, nachází svůj výraz právě ve vztahu státu – společnosti a minority osob se zdravotním postižením.

Pokud budeme uvažovat o existenci *sui generis* sociální události, potom právě nedostatek zdraví – a jeho dopady na kvalitu života osob – tvoří základní sociální události, která je, bez dalšího, jen obtížně srovnatelná s ostatními. Právě osoby se zdravotním postižením tím, že na jeho vzniku zpravidla naprosto neparticipuje lidská vůle, jsou oprávněným objektem společenské solidarity.

I proto je žádoucí, ba dokonce nutné, aby stát vytvářel kvalitní kompenzaci pro osoby, které se do této situace dostaly. Je to šance, jak se alespoň částečně vypořádat s nepřízní osudu a pokusit se podpořit tyto osoby k životu s veškerou důstojností a chutí.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo přehledně a prakticky seznámit čtenáře s jednotlivými dávkami, o které si mohou osoby se zdravotním postižením v ČR požádat, a u každé z nich nastínit důležité změny, k nimž v rámci sociální reformy až po současnost došlo.

Vypracovaný přehled tak může sloužit jako svého druhu metodická pomůcka pro pracovníky pomáhajících profesí, může najít využití v organizaci osob se zdravotním postižením. Konečně pak představuje základ srovnávací platformy pro další vývoj ve sledované oblasti.

Seznam použité literatury

BECK, Petr, Petr NIEDERLE, Dana HACAPERKOVÁ a Jarmila KRÁLOVÁ. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením: k 1. 5. 2012: komentář, právní předpisy*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2012, 447 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-744-7.

BŘESKÁ, Naděžda a Lucie VRÁNOVÁ. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky sociální péče pro zdravotně postižené osoby: k 1. 7. 2008: komentář, platná znění právních předpisů, vzory tiskopisů*. 2., aktualiz. vyd. Olomouc: Anag, 2008, 415 s. ISBN 9788072634781.

HORÁKOVÁ, Radka. *Sluchové postižení: úvod do surdopedie*. Praha: Portál, 2012, 159 s. ISBN 978-80-262-0084-0.

Komunikace a lidé se smyslovým postižením: metodický materiál. Editor Petra JURKOVIČOVÁ. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010, 94 s. ISBN 978-80-244-2649-5.

KRÁLOVÁ, Jarmila a Eva RÁŽOVÁ. *Sociální služby a příspěvek na péči: komentář, právní předpisy*. Olomouc: ANAG, 2007, sv. Práce, mzdy, pojištění.

KRHUTOVÁ, Lenka, Miloň POTMĚŠIL, Libor NOVOSAD a Jan MICHALÍK. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. Editor Milan VALENTA. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 268 s. ISBN 8090365809.

KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, Lea. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, 1998, 66 s. ISBN 8085931588.

LANGER, Jiří a Eva SOURALOVÁ. *Surdopedie – Andragogika*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006, 53 s. Texty k distančnímu vzdělávání v rámci kombinovaného studia. ISBN 80-244-1206-3.

LECHTA, Viktor. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Přeložila Jana KŘÍŽOVÁ. Praha: Portál, 2003, 359 s. ISBN 8071788015.

LECHTA, Viktor. *Logopedické repetitórium: teoretické východiská súčasnej logopédie, moderné prístupy k logopedickej starostlivosti o osoby s narušenou komunikačnou schopnosťou*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1990, 278 s. ISBN 8008004479.

LUDÍKOVÁ, Libuše a Milan MALEČEK. *Tyflopedie*. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 1991, 87 s.

LUDÍKOVÁ, Libuše. *Kombinované vady*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005, 140 s. ISBN 8024411547.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. 2. vyd., přeprac. Praha: Portál, 2008, 271 s. ISBN 978-80-

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF. Přeložil Jan PFEIFFER, přeložila Olga ŠVESTKOVÁ. Praha: Grada, 2008, 280 s. ISBN 978-80-247-1587-2.

Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: MKN-10: desátá revize: aktualizovaná druhá verze k 1. 1. 2009. 2., aktualiz. vyd.. Praha: Bomton Agency, 2008, 860 s. ISBN 978-80-904259-0-3.

MICHALÍK, Jan. *Právo, společnost a zdravotně postižení*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013, 141 s. ISBN 978-80-244-3533-6.

MICHALÍK, Jan. *Zdravotní postižení a pomáhající profese*. Praha: Portál, 2011, 511 s. ISBN 978-80-7367-859-3.

NOVOSAD, Libor. *Tělesné postižení jako fenomén i životní realita: diskurzivní pohledy na tělo, tělesnost, pohyb, člověka a tělesné postižení*. Praha: Portál, 2011, 166 s. ISBN 978-80-7367-873-9.

OPATŘILOVÁ, Dagmar. *Edukace osob s těžkým postižením a souběžným postižením více vadami: Education of persons with severe disability and multiple disability*. Brno: Masarykova univerzita, 2013, 186 s. ISBN 978-80-210-6221-4.

PIPEKOVÁ, Jarmila. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010, 401 s. ISBN 978-80-7315-198-0.

POTMĚŠIL, Miloň. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna, 1999. 72 s. ISBN 80-7168-744-8.

Příručka pro osoby se zdravotním postižením v roce 2014: informace o pravidlech i pomoci na trhu práce a ze sociálního systému. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2013, 32 s. ISBN 978-80-7421-061-7.

Příručka pro osoby se zdravotním postižením v roce 2015: informace o pravidlech i pomoci na trhu práce a ze sociálního systému. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2015, 32 s. ISBN 978-80-7421-090-77.

SKŘIVAN, Jiří. *Záněty středního ucha. Sluch a jeho poruchy. Hluchota.* 1. vyd. Praha: Grada: Triton, 2000. 44 s. ISBN 80-7254-128-5.

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika: prevence a diagnostika: terapie a poradenství: vzdělávání osob s různým postižením: člověk s handicapem a společnost.* Praha: Grada, 2007, 160 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1733-3.

SOVÁK, Miloš. *Defektologický slovník.* 2., uprav. vyd. Praha: SPN, 1984. Knižnice speciální pedagogiky.

SOVÁK, Miloš. *Nárys speciální pedagogiky.* 4., uprav. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980, 231 s.

SOVÁK, Miloš. *Nárys speciální pedagogiky.* 6. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, 231 s.

SVAČINA, Štěpán. *Klinická dietologie.* Praha: Grada Publishing, 2008, 381 s. ISBN 9788024722566.

TITZL, Boris. *Postižený člověk ve společnosti – hledání počátků.* Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 1998, 120 s. ISBN 86039-30-7

VÁGNEROVÁ, Marie, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Stanislav ŠTECH. *Psychologie handicapu.* 2. vyd. Praha: Karolinum, 1999, 230 s. ISBN 8071849294.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese.* Praha: Portál, 2014, 815 s. ISBN 978-80-262-0696-5.

VALENTA, Milan, Jan MICHALÍK a Martin LEČBYCH. *Mentální postižení: v pedagogickém, psychologickém a sociálně-právním kontextu*. Praha: Grada Publishing, 2012, 349 s. ISBN 978-80-247-3829-1.

VALENTA, Milan. *Psychopedie: [teoretické základy a metodika]*. 5., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Parta, 2013, 495 s. ISBN 978-80-7320-187-6.

Seznam právních předpisů

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2006 [cit. 2017-02-25]. Zákon č. 100/1988 Sb, o sociálním zabezpečení (zrušen).

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2006 [cit. 2017-02-25]. Vyhláška č. 182/1991 Sb, provedení zákona o sociálních službách (zrušena).

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2016 [cit. 2016-11-16]. Zákon č. 155/1955 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-01-18]. Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-02-25]. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-02-25]. Vyhláška č. 505/2006 Sb., o provedení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-02-25]. Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-01-18]. Vyhláška č. 332/2013 Sb., o vzoru Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-02-19]. Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-02-25]. Zákon č. 306/2013 Sb., o zrušení karty sociálních systémů, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje

ČSSZ [online]. 2015 [cit. 2016-11-16]. *Invalidní důchody*.

Dostupné z <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/invalidni-duchody.htm>

Finance.cz [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. *Průkaz osoby se zdravotním postižením*.

Dostupné z

<http://www.finance.cz/duchody-a-davky/socialni-davky/zdravotne-postizeni/prukaz-osoby-se-zdravotnim-postizenim/>

Integrovaný portál MPSV [online]. 2016 [cit. 2017-02-11]. *Příspěvek na mobilitu*.

Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/soc/dzp/mobilita>

Integrovaný portál MPSV [online]. 2016 [cit. 2017-03-23]. *Příspěvek na péči zvýší ÚP ČR příjemcům automaticky.*

Dostupné z

http://portal.mpsv.cz/upcr/media/tz/2016/07/2016_07_18_tz_prispevek_na_peci.pdf

JANOTOVÁ, N. *Problém dítěte s vícenásobným postižením.* [online]. 2000 [cit. 2017-03-30].

Dostupné z

<http://dspace.specpeda.cz/bitstream/handle/0/565/130-132.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

KOTÝNEK, J. *V ČR byl zdravotně postižený každý desátý. Statistika a my* [online]. 04/2014 [cit. 2016-08-14].

Dostupné z <http://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/2014/04/18041404.pdf>

MPSV [online]. 2014 [cit. 2017-01-18]. *Posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči.* Dostupné z <http://www.mpsv.cz/files/clanky/19744/pokyn.pdf>

MPSV [online]. 2016 [cit. 2017-01-18]. *Základní ukazatele z oblasti práce a sociálního zabezpečení v ČR ve vývojových grafech 2015.*

Dostupné z

http://www.mpsv.cz/files/clanky/28531/TK02_ukazatele_CZ_2015_A5_II_korektura.pdf

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Příspěvek na péči (období od 1. 1. 2007 do 31. 7. 2009)

Tabulka č. 2 Příspěvek na péči (období od 1. 8. 2009 do 31. 12. 2010)

Tabulka č. 3 Příspěvek na péči (období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011)

Tabulka č. 4 Příspěvek na péči (období od 1. 1. 2012 do 31. 7. 2016)

Tabulka č. 5 Příspěvek na péči (období od 1. 8. 2016 dosud)

Seznam použitých zkratek

apod.	a podobně
CNS	Centrální nervová soustava
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
dB	decibel
DSM	Diagnostický a statistický manuál duševních poruch
Hz	hertz (jednotka frekvence)
LPS	Lékařská posudková služba
MHz	megahertz
MKF	Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví
MKN-10	Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, desátá revize
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
např.	například
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OZP	Osoba se zdravotním postižením
resp.	respektive
TP	Označení průkazu osoby se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.
tzv.	tak zvaně
ÚP ČR	Úřad práce České republiky

WHO	Světová zdravotnická organizace
ZTP	Označení průkazu osoby s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra.
ZTP/P	Označení průkazu osoby se zvlášť těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, včetně osob s poruchou autistického spektra.

Seznam příloh

Příloha č. 1 Formulář - žádost o příspěvek na mobilitu

Příloha č. 2 Formulář - žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku

Příloha č. 3 Formulář - žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením

Příloha č. 4 Formulář - žádost o příspěvek na péči

Příloha č. 5 Přehled o objemu a počtu vyplacených dávek v ČR za rok 2015 – příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku

Příloha č. 6 Přehled o objemu a počtu vyplacených dávek v ČR za rok 2015 – příspěvek na péči

Příloha č. 7 Druhy průkazů osoby se zdravotním postižením včetně symbolů

Přílohy

Příloha č. 1

 ÚŘAD PRÁCE ČR OZP Tiskopis prosím vyplívejte čitelně	<div style="border: 1px solid black; width: 100%; height: 100%; text-align: right; padding: 5px;">OSU S 15</div> <p style="text-align: center;">podací razítko</p>
--	--

Žádost o příspěvek na mobilitu

Nárok na příspěvek na mobilitu má osoba starší 1 roku, která má nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P, který byl přiznan podle předpisů účinných od 1. ledna 2014.

A. Žadatel:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :				
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:			
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ: .....
Adresa pro doručování ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ: .....
Bydliště v ČR ⁶⁾ :						
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:				

B. Zástupce žadatele:
Vyplňte v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zmočněnec, rodič, opatrovník, poručník, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče).

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :				
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:			
Trvalý pobyt ⁷⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ: .....
Adresa pro doručování ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ: .....
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:				

C. Právnícká osoba zastupující žadatele:
Vyplňte v případě, že žádost podává zařízení zastupující žadatele (obecní úřad, ústav).

Název zařízení:	IČ:					
Adresa zařízení:	Obec:	Část obce:	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ: .....
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:				

1) Uveďte všechna jména osoby.
2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce Rodné číslo v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).
3) Kolonku Rodné příjmení vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.
4) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.
5) Nevyplňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.
6) Do kolonky Bydliště v ČR zapíšte ANO, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, pění zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepeřít této osoby s Českou republikou.
7) Nevyplňujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.

1/3

PROSÍM OBRÁTTE
15 01 01 571

Osoba pověřená jednat jménem právnické osoby:

Příjmení:	Jméno ⁸⁾ :	Rodné číslo v ČR ⁸⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . . 20 do: . . . 20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ⁹⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

D. Pobytové sociální služby:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant. Pokud zaškrtnete první variantu, uveďte důvod pravidelné dopravy.

- Jsou nejsou mi poskytovány pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách¹⁰⁾.

Důvod pravidelné dopravy¹¹⁾:

--

E. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

- na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹²⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

- poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR

- poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce: .....
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

F. Četnost výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- měsíčně
 splátkou vždy za 3 kalendářní měsíce

8) Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

9) Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

10) §48 až 50 a §52 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 206/2009 Sb. (domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče).

11) §6 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

12) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

Osoba pověřená jednat jménem právnické osoby:

Příjmení:	Jméno ⁸⁾ :	Rodné číslo v ČR ⁸⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . . 20 do: . . . 20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ⁹⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

D. Pobytové sociální služby:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant. Pokud zaškrtnete první variantu, uveďte důvod pravidelné dopravy.

- Jsou nejsou mi poskytovány pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách¹⁰⁾.

Důvod pravidelné dopravy¹¹⁾:

--

E. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

- na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹²⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

- poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR

- poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce: .....
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

F. Četnost výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- měsíčně
 splátkou vždy za 3 kalendářní měsíce

8) Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

9) Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

10) §48 až 50 a §52 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 206/2009 Sb. (domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče).

11) §6 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů.

12) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

G. Prohlášení žadatele:

Čestně prohlašuji, že se opakovaně v kalendářním měsíci za úhradu dopravuji nebo jsem dopravován(a).

Jsem si vědom(a), že nárok na výplatu dávky nenáleží za kalendářní měsíc, ve kterém mi byla poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace.

Prohlašuji, že veškeré údaje, které jsou v této žádosti uvedeny, jsou pravdivé, a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě vyplněných údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo jí vyplácí:

- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o bydlišti na území České republiky
- další údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě a pro posuzování podle § 29 zákona č. 320/2011 Sb.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o příspěvku na mobilitu rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na příspěvek na mobilitu, jeho výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V _____ dne _____ . 20

Podpis žadatele/zástupce

K žádosti prosím doložte

- pro všechny uvedené osoby v části A a B **průkaz totožnosti**, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

Integrovaný portál MPSV [online]. 2017 [cit. 2017-03-27]. Formuláře. Dostupné z <https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/form/edit.jsp?FN=OZPPnM150101571&CMD=EditForm&SSID=PEs3fs677d3ytjMPToxGfSGodny32~YC>

ÚŘAD PRÁCE ČR
OZP

Tiskopis prosím vyplívejte čitelně

podací razítko

 OSÚ
S 15

Žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku

A. Žadatel:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před:		za:	
Státní příslušnost:		Trvalý pobyt:		Obec:	
Část obce:		Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :	
Č. orient.:		PSČ:		1. Adresa pro doručování ⁵⁾ :	
Obec:		Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :	
Č. orient.:		PSČ:		Rodinný stav ⁶⁾ :	
Manžel(ka) ⁷⁾ :		Rodiče ⁸⁾ :		Bydliště v ČR ⁹⁾ :	
Majetek ¹⁰⁾ :		Příjem ¹¹⁾ :		Nezaopatřenost ¹²⁾ :	
Telefon:		E-mail:		Id datové schránky:	

B. Zástupce žadatele:

Vypíšte v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zmočenec, rodič, opatrovník, poručník, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče).

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :	
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před:		za:	
Státní příslušnost:		Trvalý pobyt ¹³⁾ :		Obec:	
Část obce:		Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :	
Č. orient.:		PSČ:		2. Adresa pro doručování ⁵⁾ :	
Obec:		Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :	
Č. orient.:		PSČ:		Rodinný stav ⁶⁾ :	
Telefon:		E-mail:		Id datové schránky:	

C. Právnícká osoba zastupující žadatele:

Vypíšte v případě, že žádost podává zařízení zastupující žadatele (obecní úřad, ústav).

Název zařízení:		IČ:	
Adresa zařízení: Obec:		Část obce:	
Ulice:		Č. p. ⁴⁾ :	
Č. orient.:		PSČ:	
Telefon:		E-mail:	
Id datové schránky:			

1) Uveďte všechna jména osoby.

2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uveďte v kolonce Rodné číslo v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

3) Kolonku Rodné příjmení vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

4) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

5) Nevypíšte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.

6) Do kolonky Rodinný stav zapíšte jednu z uvedených možností ve formě: 1 – svobodný(á), 2 – ženatý/vdaná, 3 – vdovec/vdova, 4 – rozvedený(á), 5 – registrované partnerství.

7) Do kolonky Manžel(ka) uveďte pořadové číslo osoby z tabulek částí A, B, D, která je manželem(kou) osoby. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

8) Do kolonky Rodiče uveďte pořadová čísla osob z tabulek částí A, B, D, které jsou rodiči (nebo osobami, kterým je dítě rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče) nezletilé nezaopatřené osoby nebo rodiči osamělého rodiče nezletilého nezaopatřené dítěte. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

9) Do kolonky Bydliště v ČR zapíšte ANO, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku prokřtíte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepsání této osoby s Českou republikou.

10) Do kolonky Majetek zapíšte ANO, pokud osoba vlastní nemovitý nebo movitý majetek (mimo obvyklé vybavení domácnosti) anebo využívá obdobný majetek osoby blízké. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

11) Do kolonky Příjem zapíšte ANO, pokud osoba za předchozí kalendářní čtvrtletí před podáním žádosti měla rozhodný příjem. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

12) Do kolonky Nezaopatřenost zapíšte ANO, pokud osoba splňuje podmínky nezaopatřenosti dítěte. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

13) Nevypíšte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.

Osoba pověřená jednat jménem právnické osoby:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁴⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . . 20 do: . . . 20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ¹⁵⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

D. Ostatní společně posuzované osoby¹⁶⁾:

Vypíšte pouze v případě, že:

- pořizovací cena zvláštní pomůcky je nižší než nebo rovna 24 000 Kč,
- zvláštní pomůckou je motorové vozidlo,
- pořizovací cena zvláštní pomůcky je vyšší než 24 000 Kč a současně nemáte dostatek finančních prostředků na 10% spoluúčast na úhradě ceny zvláštní pomůcky.

Uveďte všechny osoby, které s žadatelem společně užívají byt. Manžel/manželku a nezletilé nezaopatřené děti žadatele a ostatních společně posuzovaných osob uveďte i tehdy, jestliže s oprávněnou osobou společně byt neužívají.

Podpisem stvrzuje každá z uvedených osob správnost a úplnost uvedených údajů a dává výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, vyšší příjmu těchto osob, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu, v případě nezaopatřené dítěte skutečnosti prokazující nezaopatřenost a další údaje, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o nároku na dávku, její výši a výplatu a pro posuzování podle § 29 zákona č. 329/2011 Sb.

3.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁴⁾ :	
	Rodné příjmení ²⁾ :	Titul před: za:	Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ¹⁷⁾ :	St. důchod ¹⁷⁾ :	Manžel(ka) ⁷⁾ :	Rodinný stav ⁶⁾ :
	Rodičovský př. ¹⁸⁾ :	Majetek ¹⁰⁾ :	Příjem ¹¹⁾ :	Vyživovací pov. ¹⁹⁾ :
	Bydliště v ČR ⁹⁾ :	Stupeň invalidity ²⁰⁾ :	Užívání a náklady ²¹⁾ :	Rodiče ⁸⁾ :
Ústavní péče ²²⁾ : . . . 20		Nástup ²³⁾ : . . . 20	Podpis:	
4.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁴⁾ :	
	Rodné příjmení ²⁾ :	Titul před: za:	Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ¹⁷⁾ :	St. důchod ¹⁷⁾ :	Manžel(ka) ⁷⁾ :	Rodinný stav ⁶⁾ :
	Rodičovský př. ¹⁸⁾ :	Majetek ¹⁰⁾ :	Příjem ¹¹⁾ :	Vyživovací pov. ¹⁹⁾ :
	Bydliště v ČR ⁹⁾ :	Stupeň invalidity ²⁰⁾ :	Užívání a náklady ²¹⁾ :	Rodiče ⁸⁾ :
Ústavní péče ²²⁾ : . . . 20		Nástup ²³⁾ : . . . 20	Podpis:	
5.	Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ¹⁴⁾ :	
	Rodné příjmení ²⁾ :	Titul před: za:	Státní příslušnost:	
	Nezaopatřenost ¹⁷⁾ :	St. důchod ¹⁷⁾ :	Manžel(ka) ⁷⁾ :	Rodinný stav ⁶⁾ :
	Rodičovský př. ¹⁸⁾ :	Majetek ¹⁰⁾ :	Příjem ¹¹⁾ :	Vyživovací pov. ¹⁹⁾ :
	Bydliště v ČR ⁹⁾ :	Stupeň invalidity ²⁰⁾ :	Užívání a náklady ²¹⁾ :	Rodiče ⁸⁾ :
Ústavní péče ²²⁾ : . . . 20		Nástup ²³⁾ : . . . 20	Podpis:	

14) Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce Rodné číslo v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

15) Nevypisujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

16) § 4 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů.

17) Do kolonky St. důchod zapíšte ANO, pokud je osoba požívatelem starobního důchodu. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

18) Do kolonky Rodičovský př. zapíšte ANO, pokud osoba pobírá rodičovský příspěvek. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

19) Do kolonky Vyživovací pov. uveďte ANO, pokud máte stanovenou vyživovací povinnost vůči nezletilému dítěti anebo pokud máte vůči zletilému dítěti dluh na výživném, který vznikl v době nezletilosti dítěte. V ostatních případech kolonku prokřtíte. Dítě se považuje za nezletilé i v měsíci, ve kterém nabýlo zletilosti.

20) Do kolonky Stupeň invalidity zapíšte stupeň invalidity, který byl osobě přiznán. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

21) Do kolonky Užívání a náklady zapíšte NE, pokud osoba společně s žadatelem trvale nežije a neuhrazuje s ní společné náklady na své potřeby. NE zapíšte také v případě, že osoba nastoupila výkon trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby nebo jí jsou poskytovány pobytové sociální služby v domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem, nebo v chráněném bydlení. V ostatních případech kolonku prokřtíte.

22) Do kolonky Ústavní péče uveďte datum nástupu osoby do zdravotnického zařízení ústavní péče, psychiatrické léčebny nebo léčebny pro dlouhodobě nemocné.

23) Do kolonky Nástup uveďte datum nástupu, pokud osoba v průběhu měsíce podání žádosti nastoupila výkon trestu odnětí svobody nebo byla vzata do vazby, nebo nastoupila do domova pro osoby se zdravotním postižením, domova pro seniory, domova se zvláštním režimem nebo do chráněného bydlení, kde jsou jí poskytovány pobytové sociální služby.

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :		Titul před: za:		Státní příslušnost:
6. Nezaopatřenost ¹²⁾ :	St. důchod ¹⁷⁾ :	Manžel(ka) ⁷⁾ :		Rodinný stav ⁸⁾ :
Rodičovský př. ¹⁸⁾ :	Majetek ¹⁰⁾ :	Příjem ¹¹⁾ :		Vyživovací pov. ¹⁹⁾ :
Bydliště v ČR ⁹⁾ :	Stupeň invalidity ²⁰⁾ :	Užívání a náklady ²¹⁾ :		Rodiče ⁶⁾ :
Ústavní péče ²²⁾ :	. . 20	Nástup ²³⁾ :	. . 20	Podpis:

E. Adresy trvalého pobytu společně posuzovaných osob, u nichž je tato adresa odlišná od adresy trvalého pobytu žadatele:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Trvalý pobyt: Obec: ..... Část obce:				
Ulice: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:				
Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Trvalý pobyt: Obec: ..... Část obce:				
Ulice: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:				

F. Ošetřující lékaři žadatele:

Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul před: za:
Název zařízení:				
Oddělení:				
Adresa: Obec: ..... Část obce:				
Ulice: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:				
Telefon:	E-mail:		Id datové schránky:	
Příjmení:		Jméno ¹⁾ :		Titul před: za:
Název zařízení:				
Oddělení:				
Adresa: Obec: ..... Část obce:				
Ulice: ..... Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:				
Telefon:	E-mail:		Id datové schránky:	

G. Požadovaná zvláštní pomůcka:

Vypíšte prosím jednu z následujících dvou variant.

dne . . 20 jsem zakoupil uvedenou zvláštní pomůcku v ceně:

Kč

hodlám zakoupit uvedenou zvláštní pomůcku v předpokládané ceně:

Kč

H. Motorové vozidlo:

Vypíšte pouze v případě, že jste v části G uvedl(a) jako požadovanou zvláštní pomůcku „motorové vozidlo“.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant. Pokud zaškrtnete první variantu, uveďte datum poskytnutí příspěvku a uveďte doplňující informace.

V minulosti mi byl nebyl poskytnut příspěvek na pořízení motorového vozidla²⁴⁾.

Datum poskytnutí příspěvku:

Doplňující informace:

Četnost dopravy:

Uveďte všechny typy dopravy a ke každé vyplněné četnosti doplňte důvod.

<input type="text"/>	x denně	Důvod:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	x týdně	Důvod:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	x měsíčně	Důvod:	<input type="text"/>
<input type="text"/>	x ročně	Důvod:	<input type="text"/>

I. Vodičí pes:

Vypíšte pouze v případě, že jste v části G uvedl(a) jako požadovanou zvláštní pomůcku „vodičí pes“.

Organizace zodpovědná za výcvik psa:

J. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ²⁵⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR

poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce: .....
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

K. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že veškeré údaje, které jsou v této žádosti uvedeny, jsou pravdivé, a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě vyplněných údajů vyplývaly.

Pokud žádám o zvláštní pomůcku „motorové vozidlo“, čestně prohlašuji, že se v kalendářním měsíci opakovaně dopravuji a jsem schopen(a) řídit motorové vozidlo nebo jsem schopen(a) být převážen(a) motorovým vozidlem.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí:

- výši příjmu
- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o bydlišti na území České republiky
- skutečnosti prokazující nezaopatřenost dětí
- další údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplati a pro posuzování podle § 29 zákona č. 329/2011 Sb.

Podpisem rovněž dávám svůj souhlas k tomu, aby příslušné právnické osoby a fyzické osoby sdělily OSSZ informace o zdravotním stavu.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o příspěvku na zvláštní pomůcku rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku, jeho výši a výplati.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

²⁴⁾ Týká se jak příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla, tak i příspěvku na pořízení motorového vozidla podle vyhlášky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31.12.2011.

²⁵⁾ Kolonku specifický symbol vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

Poučení:

1. Oprávněná osoba je povinna tento příspěvek nebo jeho poměrou část vrátit, jestliže
  - a) nepoužila tento příspěvek do 3 měsíců ode dne jeho vyplacení nebo ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou Úřadu práce na pořízení zvláštní pomůcky
  - b) nepoužila vyplacený příspěvek v plné výši do 3 měsíců ode dne jeho vyplacení nebo ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou Úřadu práce,
  - c) v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku nebo v období před uplynutím 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla pozbyta vlastnické právo ke zvláštní pomůcce,
  - d) v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku nebo v období před uplynutím 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla přestala zvláštní pomůcku užívat,
  - e) se přestala opakovaně dopravovat nebo přestala být schopna převozu motorovým vozidlem, byl-li vyplacen příspěvek na pořízení motorového vozidla,
  - f) použila příspěvek v rozporu s rozhodnutím o jeho přiznání, nebo
  - g) se prokáže, že osoba, uvedla v žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku nepravdivé nebo zkreslené údaje.
2. Osoba uvedená v odstavci 1 není povinna vyplacený příspěvek na zvláštní pomůcku nebo jeho poměrou část vrátit, jestliže
  - a) v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne jeho vyplacení přestala užívat zvláštní pomůcku z důvodu změny zdravotního stavu nebo v období před uplynutím 120 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla se z důvodu změny zdravotního stavu přestala opakovaně dopravovat nebo pozbyta schopnost být převážena motorovým vozidlem,
  - b) byl vyplacen příspěvek na pořízení vodícího psa a tento v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku zemře nebo ztratí své dovednosti z důvodu onemocnění nebo úrazu, k němuž došlo bez zavinění příjemce dávky, nebo
  - c) osoba zemřela.
3. Povinnost vrátit poměrou část příspěvku podle odstavce 1 nevzniká, jestliže tato částka nepřesahuje 100 Kč.
4. Krajská pobočka Úřadu práce může z důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodnout o prominutí povinnosti vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku nebo jeho poměrou část podle odstavce 1.

V _____ dne _____ . 20__

Podpis žadatele/zástupce

K žádosti prosím doložte

- pro všechny uvedené osoby v části A, B a D **průkaz totožnosti**, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list

V případě, že:

- **pořizovací cena zvláštní pomůcky je nižší než nebo rovna 24 000 Kč,**
- **zvláštní pomůckou je motorové vozidlo,**
- **pořizovací cena zvláštní pomůcky je vyšší než 24 000 Kč a současně nemáte dostatek finančních prostředků na 10% spoluúčast na úhradě ceny zvláštní pomůcky,**

doložte tyto doklady:

- pro nezaopatřené děti po skončení povinné školní docházky a vždy od školního roku začínajícího v kalendářním roce, v němž dítě dovršilo 15 let:
Potvrzení o studiu nebo
Rozhodnutí o přerušení studia v souvislosti s těhotenstvím, porodem či rodičovstvím nebo
Potvrzení o zdravotním stavu vydávané OSSZ nebo dokládající neschopnost vykonávat soustavnou výdělečnou činnost z důvodů dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nebo
Potvrzení o zdravotním stavu vydávané ošetřujícím lékařem dokládající neschopnost soustavně se připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz nebo
Potvrzení o zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání na Úřadě práce ČR do 18 let bez nároku na podporu v nezaměstnanosti
- pro každou osobu, která společně užívá byt a společně uhrazuje náklady na své potřeby a v kolonce Příjem vyplnila ANO, **Doklad o výši čtvrtletních příjmů – příspěvek na zvláštní pomůcku za kalendářní čtvrtletí předcházející kalendářnímu měsíci, ve kterém podáváte žádost o přiznání dávky.**
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce St. důchod, doklad o přiznání starobního důchodu
- pro každou osobu, která v kolonce Stupeň invalidity vyplnila stupeň invalidity, doklad o přiznání stupně invalidity.
- pro každou osobu, která v kolonce Majetek uvedla ANO, **Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech**
- pro každou osobu, která vyplnila ANO v kolonce Vyživovací pov., **Doklad o výživném poskytovaném společně posuzovanou osobou platný k poslednímu dni měsíce, předcházejícímu měsíci podání žádosti**
- pro každou osobu, která je uznána za dočasně práce neschopnou, doklad o uznání osoby dočasně práce neschopnou
- pro každou osobu, která pobírá dávky nemocenského pojištění z důvodu těhotenství nebo mateřské, doklad o pobírání těchto dávek
- pro každé nezaopatřené dítě, kterému je výživné stanoveno soudem, rozhodnutí soudu o stanovení výživného
- v případě, že žádáte o příspěvek na zvláštní pomůcku - stropní zvedací systém, schodišťovou plošinu nebo schodišťovou sedačku
  - doložte **souhlas vlastníka nemovitosti s provedením instalace tohoto zařízení a jeho provozem, není-li vlastníkem nemovitosti osoba, které má být tento příspěvek poskytnut (§ 9 odst. 7 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů)**
  - předložte **alespoň 2 návrhy řešení odstranění bariéry, včetně ceny (§ 9 odst. 10 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů)**

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

Integrovaný portál MPSV [online]. 2017 [cit. 2017-03-27]. Formuláře. Dostupné z https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/form/edit.jsp?FN=OZPPnZP140101572&CMD=EditForm&SSID=fPRX6_ELk~YL0uEaDGAXL64gSHzca6k3

ÚŘAD PRÁCE ČR
OZP

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

 OSU
S 15

Žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením

A. Žadatel:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:
		Státní příslušnost:
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Adresa pro doručování ⁵⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Bydliště v ČR ⁶⁾ :		
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

B. Zástupce žadatele:

Vyplňte v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zmočenec, rodič, opatrovník, poručník, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče).

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:
		Státní příslušnost:
Trvalý pobyt ⁷⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Adresa pro doručování ⁵⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

C. Právnícká osoba zastupující žadatele:

Vyplňte v případě, že žádost podává zařízení zastupující žadatele (obecní úřad, ústav).

Název zařízení:	IČ:	
Adresa zařízení:	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

1) Uveďte všechna jména osoby.

 2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

 3) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

4) Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

5) Nevypisujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.

 6) Do kolonky **Bydliště v ČR** zapíšte ANO, pokud osoba má na území České republiky bydliště, v opačném případě kolonku proškrtněte. Osoba má bydliště na území České republiky zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zejména či aktivy, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepestí této osoby s Českou republikou.

7) Nevypisujte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.

Osoba pověřená jednat jménem právnické osoby:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ⁸⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . 20 do: . . 20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ⁹⁾ :	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....

D. Ošetřující lékař žadatele:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul před: za:
Název zařízení:		
Oddělení:		
Adresa:	Obec:	Část obce: .....
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ: .....
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

E. Údaje uvedené na průkazu osoby se zdravotním postižením:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících variant.

Požaduji nepožaduji uvést symbol označení osoby s úplnou nebo praktickou hluchotou nebo osoby hluchoslepé anebo osoby úplně nebo prakticky nevidomé.

Symbol označení osoby se zdravotním postižením bude na průkazu uveden pouze v případě, pokud uvedení symbolu požadujete a pokud nárok na používání některého ze symbolů vyplývá z posouzení zdravotního stavu.

F. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že veškeré údaje, které jsou v této žádosti uvedeny, jsou pravdivé, a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě vyplněných údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávoce rozhoduje nebo ji vyplácí:

- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o bydlišti na území České republiky
- další údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávoce, její výši a výplatě.

Podpisem rovněž dávám svůj souhlas k tomu, aby příslušné právnické osoby a fyzické osoby sdělily OSSZ informace o zdravotním stavu.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který vydává průkaz osoby se zdravotním postižením, do osmi dnů veškeré změny v údajích potřebných pro vydání průkazu osoby se zdravotním postižením.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	. . 20
---	-----	--------

Podpis žadatele/zástupce

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby v části A a B průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

⁸⁾ Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce Rodné číslo v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Z (muž nebo žena).

⁹⁾ Nevyplňujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

ÚŘAD PRÁCE ČR
SocS

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

 OGU
S 15

Žádost o příspěvek na péči

A. Žadatel:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:
Trvalý pobyt:	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: ..... PSČ: .....
Skutečný pobyt ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: ..... PSČ: .....
Adresa pro doručování ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: ..... PSČ: .....
Rodinný stav ⁶⁾ :			
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:	

B. Zástupce žadatele:

Vyplňte v případě, že žádost podává zástupce žadatele (zmocněnec, rodič, opatrovník, poručník, jiná fyzická osoba, které byla nezletilá osoba rozhodnutím příslušného orgánu svěřena do péče).

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :		Rodné číslo v ČR ²⁾ :
Rodné příjmení ³⁾ :	Titul před:	za:	Státní příslušnost:
Trvalý pobyt ⁷⁾ :	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: ..... PSČ: .....
Adresa pro doručování ⁵⁾ :	Obec:	Část obce:	
	Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.: ..... PSČ: .....
Rodinný stav ⁶⁾ :			
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:	

¹⁾ Uveďte všechna jména osoby.

²⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

³⁾ Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

⁴⁾ Pokud je místo čísla popisného přiděleno číslo evidenční, uveďte před číslem písmeno E.

⁵⁾ Nevypínejte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem.

⁶⁾ Do kolonky **Rodinný stav** zapíšte jednu z uvedených možností ve formě: 1 – svobodný(á), 2 – ženatý/vdaná, 3 – vdovec/vdova, 4 – rozvedený(á), 5 – registrované partnerství.

⁷⁾ Nevypínejte, pokud je adresa shodná s trvalým pobytem žadatele.

C. Právnícká osoba zastupující žadatele:

Vypíšte v případě, že žádost podává právnická osoba, která je zmocněncem, zástupcem pro řízení o dávce (zastupuje-li nezletilou osobu zařízení sociálních služeb) nebo opatrovníkem.

Název zařízení:	IČ:	
Adresa zařízení: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:	
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

Osoba pověřená jednat jménem právnické osoby:

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ⁸⁾ :
Funkce:	Pověření jednat od: . . . 20 do: . . . 20	Titul před: za:
Adresa pro doručování ⁹⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:	

D. Informace pro poskytování příspěvku na péči v rámci EU:

Informace o žadateli:

Zaškrtněte jednu z uvedených variant.

- Žadatel je osobou, která je zdravotně pojištěná v jiném čl. státě EU nebo která pobírá důchod nebo dávky v nezaměstnanosti ze systému sociálního zabezpečení jiného čl. státu EU a nebo která vykonává vydělečnou činnost v jiném čl. státě EU
- není výše uvedenou osobou

Informace o rodičích žadatele mladšího 18 let:

Vypíšte pouze v případě, že žadatel je mladší 18 let. Zaškrtněte jednu z uvedených variant.

- Alespoň jeden z rodičů žadatele mladšího 18ti let je osobou, která je zdravotně pojištěná v jiném čl. státě EU nebo která pobírá důchod nebo dávky v nezaměstnanosti ze systému sociálního zabezpečení jiného čl. státu EU a nebo která vykonává vydělečnou činnost v jiném čl. státě EU
- Žádný z rodičů žadatele mladšího 18ti let není výše uvedenou osobou

E. Ošetřující lékaři žadatele:

Vypíšte údaje, které jsou vám o ošetřujícím lékaři známy.

Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul před: za:
Název zařízení:		
Oddělení:		
Adresa: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:	
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:
Příjmení:	Jméno ¹⁾ :	Titul před: za:
Název zařízení:		
Oddělení:		
Adresa: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ : ..... Č. orient.: ..... PSČ:	
Telefon:	E-mail:	Id datové schránky:

⁸⁾ Údaj je nepovinný. Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo** v ČR datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

⁹⁾ Nevypíňujte, pokud je adresa shodná s adresou zařízení.

F. Způsob výplaty dávky:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

 na platební účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ¹⁰⁾ :
-------------	------------	------------------------------------

 na platební účet zahraničního peněžního ústavu v EU, EHP nebo Švýcarsku:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	Stát: .....
(uvedte alespoň město a stát)		
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město:	
(uvedte alespoň město)		

 poštovním poukazem na adresu trvalého pobytu v ČR poštovním poukazem na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:		
Ulice:	Č. p. ⁴⁾ :	Č. orient.:	PSČ: .....

G. Prohlášení:

Veškeré údaje v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivých údajů vyplývaly.

Podpisem rovněž dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby příslušné právnické osoby a fyzické osoby sdělily OSSZ, která bude posuzovat stupeň závislosti na pomoci jiné fyzické osoby, informace o zdravotním stavu.

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o příspěvku na péči rozhoduje, do 8 dnů změny ve skutečnostech, které jsou rozhodné pro trvání nároku na příspěvek na péči, jeho výši a výplatu a do 8 dnů změny poskytovatele sociálních služeb nebo osoby, která pomoc poskytuje.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

Poučení:

Příjemce příspěvku je povinen na vyžádání správního orgánu, který provádí kontrolu využívání příspěvku, prokázat, že byl příspěvek využit k zajištění pomoci, a to způsobem, který osvědčí využití příspěvku nebo dokladem o vyplacení příspěvku fyzickým nebo právnickým osobám, které poskytují pomoc při zvládnutí základních životních potřeb, uvedeným v žádosti o příspěvek, popřípadě ohlášeným podle § 21 odst. 1 písm. d) nebo § 21 odst. 2 písm. c), a to nejvýše 1 rok zpětně.

V	dne	. 20
---	-----	------

Podpis žadatele/zástupce

K žádosti prosím doložte

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud v průkazu totožnosti není uvedeno rodné příjmení, doložte rodný list
- Oznámení o poskytovateli pomoci

Údaje, pro které na formuláři nedostačuje vyhrazené místo, uveďte na volném listě a přiložte k tiskopisu.

Formuláře žádostí, potvrzení a ostatních dokladů naleznete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti Úřadu práce ČR. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.¹⁰⁾ Kolonku specifický symbol vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

Integrovaný portál MPSV [online]. 2017 [cit. 2017-03-27]. Formuláře. Dostupné z https://formulare.mpsv.cz/oksluzby/cs/form/edit.jsp?FN=PnP140101551&CMD=EditForm&SSID=WtkrpTdE_L_mmPRT8AGXtRuxZo8ALx~~

Příloha č. 5

Přehled o objemu a počtu vyplacených dávek v ČR za rok 2015 – příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku

Dávky vyplacené osobám se zdravotním postižením v roce 2015				
Krajské pobočky	Objem (v tis. Kč)		Počet	
	Příspěvek na mobilitu	Příspěvek na zvláštní pomůcku	Příspěvek na mobilitu	Příspěvek na zvláštní pomůcku
Hlavní město Praha	104 005,4	61 730,1	262 267	574
Jihočeský kraj	82 148,8	47 366,0	206 503	425
Jihomoravský kraj	134 893,3	78 677,3	339 540	746
Karlovarský kraj	25 357,6	22 955,4	63 914	190
Královéhradecký kraj	68 178,8	44 216,6	171 267	378
Liberecký kraj	62 241,6	34 405,2	156 264	302
Moravskoslezský kraj	114 901,6	126 587,9	289 098	1 078
Olomoucký kraj	67 808,3	45 886,4	170 367	423
Pardubický kraj	59 002,4	42 125,2	148 272	338
Plzeňský kraj	70 385,2	43 790,8	176 994	425
Středočeský kraj	123 149,7	76 360,6	309 821	654
Ústecký kraj	89 109,3	63 770,0	224 107	520
Vysočina	67 558,4	38 063,9	169 629	318
Zlínský kraj	77 209,8	54 767,3	193 860	464
Celkem	1 145 950,2	780 702,7	2 881 903	6 835

Zdroj: JVM, GINIS

Integrovaný portál MPSV [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Zpráva o činnosti ÚP ČR za rok 2015. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup/zprocin>

Příloha č. 6

Přehled o objemu a počtu vyplacených dávek v ČR za rok 2015 – příspěvek na péči

Dávky vyplacené osobám se zdravotním postižením v roce 2015		
Krajské pobočky	Objem (v tis. Kč)	Počet (v tis.)
	Příspěvek na péči	
Hlavní město Praha	1 468 456,5	352,4
Jihočeský kraj	1 337 142,2	257,0
Jihomoravský kraj	2 614 796,5	493,7
Karlovarský kraj	548 067,7	105,4
Královéhradecký kraj	1 136 929,5	225,9
Liberecký kraj	898 976,8	176,2
Moravskoslezský kraj	2 735 690,1	505,9
Olomoucký kraj	1 363 343,5	268,5
Pardubický kraj	1 173 030,0	225,1
Plzeňský kraj	1 199 846,5	222,2
Středočeský kraj	1 667 886,0	420,1
Ústecký kraj	2 107 737,9	352,4
Vysočina	1 160 262,7	218,2
Zlínský kraj	1 800 965,6	271,7
Celkem	21 213 131,5	4 094,7

Zdroj: JVM, GINIS (upraveno)

Integrovaný portál MPSV [online]. 2017 [cit. 2017-02-20]. Zpráva o činnosti ÚP ČR za rok 2015. Dostupné z <http://portal.mpsv.cz/upcr/oup/zprocin>

Průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“: přední a zadní strana

PRŮKAZ
ČESKÁ REPUBLIKA

ZTP

symbol
OZP

PŘÍJMENÍ

JMÉNO

DATUM NAROZENÍ

PLATNOST DO

ČÍSLO PRŮKAZU
000000000

FOTO
DRŽITELE

VDALA KRAJSKÁ POBOČKA ÚŘADU PRÁCE ČR V

DATUM VYDÁNÍ

PODPIS DRŽITELE

Úřad práce ČR

V PŘÍPADĚ NÁLEZU PRŮKAZ LASKAVĚ ODEVZDEJTE KTERÉKOLIV POBOČCE ÚŘADU PRÁCE ČR.

Symbyly osoby se zdravotním postižením

Symbol označení osoby s úplnou nebo praktickou hluchotou

Symbol označení osoby hluchoslepé

Symbol označení osoby úplně nebo prakticky nevidomé

ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR. 2017 [cit. 2017-02-25]. Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů (příloha č. 5)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Irena Kadlecová
Ústav:	Ústav speciálněpedagogických studií
Vedoucí práce:	prof. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Dávky poskytované osobám se zdravotním postižením v České republice
Název v angličtině:	The benefits provided for disabled people in the Czech Republic
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá dávkami poskytovanými osobám se zdravotním postižením v České republice, vymezením pojmu „osoba se zdravotním postižením“ a její klasifikací. Cílem této práce je seznámit čtenáře s jednotlivými dávkami, jejich specifiky a nastínit důležité změny, ke kterým došlo v rámci sociální reformy po současnost.
Klíčová slova:	zákon, dávka, osoby se zdravotním postižením
Anotace v angličtině:	This bachelor thesis deals with the benefits provided to disabled people in the Czech Republic, definition of the term "disabled person" and its classification. The aim of the thesis is to introduce the individual benefits as well as their specifics to readers and to interpret important changes which have occurred within the social reform to the present time.

Klíčová slova v angličtině:	law, benefit, disabled people
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 Formulář - žádost o příspěvek na mobilitu</p> <p>Příloha č. 2 Formulář - žádost o příspěvek na zvláštní pomůcku</p> <p>Příloha č. 3 Formulář - žádost o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením</p> <p>Příloha č. 4 Formulář - žádost o příspěvek na péči</p> <p>Příloha č. 5 Přehled o objemu a počtu vyplacených dávek v ČR za rok 2015 – příspěvek na mobilitu a příspěvek na zvláštní pomůcku</p> <p>Příloha č. 6 Přehled o objemu a počtu vyplacených dávek v ČR za rok 2015 – příspěvek na péči</p> <p>Příloha č. 7 Druhy průkazů osoby se zdravotním postižením včetně symbolů</p>
Rozsah práce:	58 s. + přílohy
Jazyk práce:	český jazyk

